

Hry a hračky v předškolním věku

Bc. Lucie Juřicová

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie JUŘICOVÁ**
Osobní číslo: **H09384**
Studijní program: **N 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Hry a hračky v předškolním věku**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti herní činnosti v předškolním věku.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace výzkumu.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. Praha : Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9.

MIŠURCOVÁ, V., SEVEROVÁ, M. Děti, hry a umění. Praha: ISV – nakladatelství, 1997. ISBN 80-85866-18-8.

MIŠURCOVÁ, V., FIŠER, J., FIXL, V. Hra a hračka v životě dítěte. Praha: SPN, 1980.

SEVEROVÁ, M. Hry v raném dětství. Praha: Academia, 1982.

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Eliška Zajitzová, Ph.D.**

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce: **30. listopadu 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **27. dubna 2012**

Ve Zlíně dne 17. ledna 2012

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 14 2012

.....

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá tématem hry a hračky v období předškolního věku. Teoretická část se opírá o poznatky z literatury a je rozdělena do tří kapitol. První kapitola je zaměřena na charakteristiku období předškolního věku z hlediska fyzického a psychického vývoje dítěte. Pozornost je také věnována socializaci. Druhá kapitola popisuje hru, její historii, funkce, klasifikaci. Následuje kapitola zaměřena na důležitou součást hry – hračku. Zde je popsána historie a současnost hračky, důraz je kladen na výběr správné hračky pro děti v předškolním období.

Praktická část se věnuje výzkumnému šetření. Cílem praktické části je získání informací o tom, jaká kritéria člověka ovlivňují při nákupu hračky.

Klíčová slova:

dítě, předškolní věk, socializace, hra, hračka

ABSTRACT

The thesis deals with the theme of games and toys in the period of pre-school age. The theoretical part is based on the knowledge of the literature, and is divided into three chapters. The first chapter is focused on the characteristics of the pre-school period in terms of physical and mental development of the child. Attention is also paid to the socialization. The second chapter describes the game, its history, functions, classification. This is followed by a chapter focused on an important part of the game - toy. Here is described the history and present of the toys, the emphasis is on choosing the right toys for children in the pre-school period.

The practical part is dedicated to the research of the investigation. The aim of the practical part is to obtain information about what criteria affect the person when buying toys.

Keywords:

child, pre-school age, socialization, game, toy

Poděkování

Děkuji vedoucí mé diplomové práce, Mgr. Elišce Zajitzové, Ph.D., za tolerantnost, ochotu, cenné rady a pomoc při zpracování této práce.

Také děkuji svým příbuzným a přátelům za podporu během celého studia a při psaní diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto:

**„Dětská hra je vážné zaměstnání. Je nesmírně důležitá pro vývoj každého dítěte.
Prostřednictvím hry a hračky dítě poznává svět, jeho tvary, barvy, vztahy....“**

Zdeněk Matějček

OBSAH

ÚVOD	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK – CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÉHO OBDOBÍ	14
1.1 TĚLESNÝ VÝVOJ	14
1.2 PSYCHICKÝ VÝVOJ	15
1.3 SOCIALIZACE DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	16
2 HRA DÍTĚTE	19
2.1 VYMEZENÍ POJMU HRA	19
2.2 HISTORIE HRY	20
2.3 VÝVOJ NÁZORŮ NA DĚTSKOU HRU.....	21
2.4 FUNKCE HRY	23
2.5 KLASIFIKACE HER	24
3 HRAČKA	28
3.1 HRAČKY V MINULOSTI	28
3.2 SOUČASNÁ HRAČKA	29
3.2.1 Jak vybrat správnou hračku?	31
3.2.2 Negativní vliv hraček	32
3.2.3 Hračky vhodné pro předškolní věk	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	36
4.1 CÍL VÝZKUMU	36
4.1.1 Dílčí cíle	36
4.1.2 Výzkumné otázky a hypotézy	37
4.2 METODY SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT	37
4.3 VÝZKUMNÝ VZOREK	40
4.3.1 Statistika dotazníku	40
4.3.2 Statistika respondentů	41
4.3.2.1 Rozdělení respondentů dle pohlaví.....	42
4.3.2.2 Rozdělení respondentů dle věkové kategorie	42
4.3.2.3 Rozdělení respondentů dle vzdělání	43
4.3.2.4 Rozdělení respondentů dle ekonomického postavení.....	44
4.3.2.5 Rozdělení respondentů dle vztahu k dítěti	45
4.4 ROZBOR VÝSLEDKŮ VÝZKUMU.....	46
4.4.1 Výzkumná otázka č. 1: Hrají si RP s dětmi?.....	46
4.4.2 Výzkumná otázka č. 2: Jaké typy her volí děti nejčastěji?	47
4.4.3 Výzkumná otázka č. 3: S kým si děti nejčastěji hrají?.....	51
4.4.4 Výzkumná otázka č. 4: Kupují RP dětem hračky?	53
4.4.5 Výzkumná otázka č. 5: Jak často RP dětem hračky kupují?.....	54
4.4.6 Výzkumná otázka č. 6: K jakým příležitostem RP dětem hračky kupují?.....	58
4.4.7 Výzkumná otázka č. 7: Kde RP hračky kupují?	60
4.4.8 Výzkumná otázka č. 8: Jaké hračky RP dětem kupují?	62

4.4.9	Výzkumná otázka č. 9: Jaká kritéria jsou pro RP při nákupu hraček důležitá?	64
4.4.10	Výzkumná otázka č. 10: Jsou RP spokojeni s nabídkou hraček na našem trhu?	67
4.4.11	Výzkumná otázka č. 11: Jak RP vidí cenovou hodnotu hraček?	69
ZÁVĚR		71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		73
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....		75
SEZNAM OBRÁZKŮ		76
SEZNAM TABULEK.....		77
SEZNAM PŘÍLOH.....		78

ÚVOD

Hra tvoří nedílnou a neodmyslitelnou součást lidského života již od počátku věků. Tak jako dnešní malé dítě se učí hrou poznávat věci svého okolí, chápat různé zákonitosti, rozvíjet motorické schopnosti a fantazii, nebo se chce prostě jen zabavit, také v dávné minulosti lidé docílili prvotního poznání v podstatě hrou a následně toho využili ve svůj prospěch v reálném životě. Například oheň. Tak dlouho si hráli s různými kameny, až dokázali vykřesat jiskřičku, která potom přinesla celému společenství teplo a světlo. A tak jako člověk ve svém historickém vývoji právě hrou dospěl k mnoha překvapivým objevům, z nichž mnohé obohatily, zjednodušily či zpestřily život, stejně i dítě během svého vývoje získává zkušenosti a zdokonaluje své schopnosti formou hry.

Tato práce, jak již název napovídá, je soustředěna na hry a hračky v předškolním období. Právě předškolní věk je z hlediska vývoje považován za období velmi důležité. Formuje se osobnost, jedinec se začleňuje do společenského života. Záměrem práce je získání informací o dětské hře a hračce právě v této vývojové etapě člověka.

V teoretické části, která obsahuje 3 kapitoly, definuji základní pojmy spjaté s danou problematikou. První kapitola se zabývá charakteristikou předškolního období z hlediska fyzického a psychického vývoje a nezapomenu ani na oblast socializace jedince. Další kapitola je věnována hře, vymezení pojmu, historii, vývoji názorů na dětskou hru, funkci hry a samozřejmě klasifikaci her. Jelikož nedílnou součástí hry je bezesporu hračka, bude jí věnována kapitola třetí. Zde popíši stručně historii, ale především se zaměřím na to, jak by měla vypadat správná hračka, které hračky jsou vhodné pro předškolní věk, a letmo zmíníme i nebezpečí, která se v hračkách mohou skrývat.

Praktická část je zaměřena na kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Cílem praktické části je analyzovat herní činnost dětí předškolního věku v domácím prostředí se zaměřením na typy her a nakupování hraček. Respondenty jsou lidé, kteří mají ve své rodině dítě předškolního věku.

Každý z nás se s hrou ve svém životě setkal a má s ní svou zkušenost. Ať už jako dítě, nebo jako rodič, vychovatel. I já se poměrně nedávno stala rodičem. A dalo by se říct, že až nyní, v roli rodiče, si člověk naplno uvědomí hodnotu hračky v životě dítěte a pohlíží na ni z mnoha úhlů. Zajímá se o širokou škálu kritérií a většinou pečlivě vybírá, jakou hračku koupí a kde. A právě na tato více či méně důležitá kritéria jsem se zaměřila v dotazníku. Jedině správně zvolená hračka totiž učiní naše dítě spokojené a udělá mu radost.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK – CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÉHO OBDOBÍ

Předškolní věk – již z názvu lze určit, že se jedná o vývojové období, které předchází nástupu povinné školní docházky. Jde o období formování dětské osobnosti, proto je tato fáze vývoje lidského jedince mimořádně důležitá.

V širokém smyslu slova se tímto obdobím označuje celé období od narození až po vstup do školy. *V užším slova smyslu* je období předškolního věku „věkem mateřské školy“, tj. od 3 do 6 let věku dítěte. (Langmeier, Krejčířová, 2006)

Z psychického i tělesného hlediska jde o období velmi významné a často bývá tato vývojová etapa v životě člověka považována za nejšťastnější období. (Šimíčková – Čížková, 2004)

Důležitost této vývojové fáze pro utváření osobnosti zdůraznil *S. Freud*, který je označuje jako *falické vývojové stadium*, kdy se formuje vztah k pohlavní roli. *Eriksonem* je předškolní období označováno jako *věk iniciativy*. Aktivita je prostředkem i potvrzením dětského vývoje. (Šimíčková – Čížková, 2004)

Podle Vágnerové (2000, s. 102) je charakteristickým znakem tohoto věku „*postupné uvolňování vázanosti na rodinu a rozvoj aktivity, která už není tak samoučelná, umožňuje např. dítěti, aby se uplatnilo a prosadilo ve vrstevnické skupině*“.

1.1 Tělesný vývoj

Tělesný vývoj v tomto období života je velmi rychlý. Z fyziologického hlediska dochází k tzv. *první tvarové přeměně postavy*. Zrychluje se růst končetin, v poměru k hlavě se končetiny prodlužují, dítě ztrácí svoji baculatost. Proto bývá toto období nazýváno *obdobím první vytáhlosti* (Lisá, Kňourková, 1986). Avšak pevnost kostí není ještě dokonalá, a proto hrozí nebezpečí různých ortopedických poruch. Začíná postupná výměna dětského chrupu.

Mezi 3. a 5. rokem života je přírůstek délky asi 7 – 9,5 cm, hmotnosti asi 2 – 3 kg za rok. Pokračuje osifikace kostry. Vyvíjí se příčná i podélná klenba nohy, chůze je pružnější, dítě má mnohem větší stabilitu. **Motorický vývoj** se neustále zdokonaluje – dítě dobře utíká, skáče, hopsá, leze po žebříku, stojí na jedné noze, umí házet míč. Zlepšuje se i jeho **zručnost** a tím i soběstačnost (dítě samo jí, obléká se, obouvá se, myje se apod.), i když je sem tam zapotřebí ještě malé pomoci dospělých. Zručnost procvičuje i v mnohých hrách a samozřejmě při kresbě (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Podle Kurice (2001) je celé stadium dobou velmi intenzivního tělesného pohybu. Zdokonaluje se rovněž jemná motorika, dítě postupně dovede zacházet s různými, i drobnými, předměty, je schopno kreslit, modelovat, zavazovat tkaničky, zapínat knoflíky apod.

1.2 Psychický vývoj

Z hlediska psychického vývoje se začínají objevovat náznaky **záměrné pozornosti**, i když vnímání ještě není dostatečně hluboké a přesné. **Čas** pro dítě není důležitý. Žije v přítomnosti, pojmy jako minulost a budoucnost pro něj nemají obsah. Dítě je samostatné, je s ním možný kontakt pomocí řeči, neboť dochází k **rozvoji aktivní řečové činnosti**, rychle se obohacuje slovní zásoba (Kuric, 2001, Šimíčková – Čížková, 2004). Tříleté dítě má ve své slovní zásobě cca 700 – 900 slov, čtyřleté dítě 1200 slov, v pěti letech cca 2000 slov.

Rozrůstají se poznatky o sobě a okolním světě, dítě již zná celé své jméno, umí udat pohlaví, rozpoznat hlavní barvy, odříkat čísla do 10. (Lisá, Kňourková, 1986, Langmeier, Krejčířová, 2006). Dítě v předškolním věku povídá hodně a rádo. Je důležité, aby dospělí s dětmi mluvili. „*Dítě nerozšiřuje jen svou slovní zásobu a znalost gramatických pravidel, ale začíná také účinně užívat řeči k regulaci svého chování*“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 89).

Myšlení je charakteristické názorností a intuitivností. Nepostupuje podle logických operací – je prelogické, předoperační. (Šimíčková – Čížková, 2004, Langmeier, Krejčířová, 2006) Dítě se zaměřuje na to, co vidí či vidělo. Typickým znakem je útržkovitost, nekoordinovanost a nepropojenost, chybí mu komplexní přístup (Vágnerová,

2000). Intenzivně se rozvíjí *fantazie*. Dítě si takto vypomáhá, když mu něco není jasné, srozumitelné (Šimíčková – Čížková, 2004). Projevuje se i tzv. *konfabulací* (nepravé lži), dítě kombinuje realitu s fantazií. Fantazie je nezbytná pro citovou a rozumovou rovnováhu (Vágnerová, 2000).

Duševní vývoj dítěte je významně ovlivňován **rozvojem poznávacích procesů**. „*Předškolní dítě buď vnímá objekt globálně a nevšímá si jeho detailů, nebo je schopné zaměřit se na detail, obyčejně nějaký hodně nápadný, a nebere v úvahu žádnou další vlastnost*“ (Vágnerová, 2000, s. 104).

Charakteristickým projevem je také *kresba*. „*Dítě nekreslí, co vidí, ale co o zobrazovaném zná, co na objektu považuje za důležité*“ (Šimíčková – Čížková, 2004, s. 69). V kresbě se projevují tendence zobrazovat realitu tak, jak ji dítě chápe. (Vágnerová, 2000)

Období vzdoru pomalu přechází a nastává „*období tzv. konformity, což znamená, že dítě vysloveně chce vypadat jako ostatní, dělat to, co dělají druzí, a chápe to, co se dělat má a co se dělat nemá*.“ (Matějček, 2007, s. 50)

Jak uvádí Nakonečný (2003), dítě je v tomto období hravé, pohybově velmi čilé, emocionální a má dobře vyvinutou představivost. V této vývojové etapě také dochází k *diferenciaci mužské a ženské role*, dítě přejímá prvky typicky mužského či ženského chování.

„*Období od tří do šesti let je „zlatým věkem“ hry. Hra je pro dítě hlavní a převládající činností, specifickou formou učení a přípravou pro školu a práci v dalším životě.*“ (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 73)

1.3 Socializace dítěte předškolního věku

Socializace je proces, jímž se individuuum *stává členem nějaké skupiny*.

Nakonečný (2003, s. 467) chápe socializaci jako „*proces uvádění dítěte do života v daném socio-kulturním prostředí*“. Emöke (in Trpišovská, 2007) ji pojímá jako proces začleňování se do společnosti, kdy člověk poznává sám sebe i své prostředí. Janoušek (in Trpišovská, 2007) socializaci chápe jako souhrn procesů vzájemné interakce mezi společností a jedincem.

Socializace dítěte je ovlivněna třemi podstatnými okruhy:

1. Rodina
2. Vrstevníci
3. Dospělí mimo okruh rodiny

Rodina zůstává i v období předškolním nejdůležitějším prostředím. Emocionálně významnou autoritou jsou pro předškoláka především rodiče. Dítě přijímá jejich názory a hodnocení. Zásadní význam má vztah *matka – dítě*, kdy se utváří citové pouto, které poskytuje pocit jistoty a bezpečí. Rodiče představují ideál, kterému se dítě chce podobat. Důležitou roli ale začínají hrát i **vrstevníci**.

Jak uvádí Matějček (2007, s. 48), „*předškolní dítě po třetím roce (a již velmi zřetelně po čtvrtém roce) za normálních okolností překračuje hranice svého nejbližšího rodinného okruhu a k vědomí vlastního „já“, tj. k své identitě, přidává nový významný prvek – vztah k druhým dětem, k svým vrstevníkům, ke své generaci.*“ Naprostá většina dětí v tomto věku vysloveně touží po společnosti druhých dětí. „*Jen v jejich společnosti se učí způsobům chování, které budou později tolik důležité. Ve styku s dospělými se nemůže učit pomáhat slabším, nenaučí se někdy druhé vést a jindy se jim podřídít, soupeřit se stejně schopnými, spolupracovat na stejné úrovni a řešit kompromise mnohé vznikající konflikty*“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, s. 100).

Utváří se a vyvíjejí mnohé důležité vlastnosti jako např. schopnost spolupráce, z okruhu pro-sociálních vlastností potom jde o družnost, solidaritu, obětavost, toleranci, soucit, soustrast. Děti, jsou-li pohromadě, se neustále smějí, dovádějí, předvádějí všelijaké kousky. Pusa se jim nezastaví. V oblasti intelektové i citové se kladou základy pro přátelství. Z tohoto důvodu je vhodné, pokud dítě navštěvuje mateřskou školu, kde je mu umožněn kontakt s mnoha vrstevníky a tak se mohou všechny výše jmenované vlastnosti dobře utvářet. (Matějček, 2007)

Styk s dospělými mimo okruh rodiny rozvíjí sociální zkušenosti dítěte a taktéž by neměl být opomíjen. V sociální interakci s dospělými se děti zaměřují na poznání okolního světa a tak je nejčastější otázka „*PROČ?*“, na kterou dítě opakovaně žádá odpověď od dospělého. Děti totiž „*dospělé používají jako zdroj informací či encyklopedii*“ (Kuric, 2001, s. 64), myslí si, že dospělí jsou vševědoucími.

Podle Trpišovské (2007), socializace probíhá *prostřednictvím různých mechanismů*. Patří mezi ně zejména:

- **Sociální činnosti**
 - hra (zejména v předškolním věku)
 - učení (převažuje ve školním věku, ale jde o celoživotní proces)
 - práce (převažující sociální činnost dospělého člověka v produktivním věku)
- **Imitace** (nápodoba) – napodobování chování určitého modelu; individuální reprodukce rysů a vzorců chování
- **Identifikace** (ztotožnění) – hlubší forma nápodoby; přijímání postojů, hodnot, názorů, apod. určité autority
- **Sugesce** – nekritické přijímání informací, názorů, zpravidla významné osoby, bez racionální korekce
- **Sociální zpevňování** – zpevnění žádoucího a eliminace nežádoucího chování jedince s pomocí odměny a trestu

Langmeier a Krejčířová (2006) popisují *3 vývojové aspekty socializačního procesu*:

- ***Vývoj sociální reaktivity*** (vývoj emočních vztahů k bližšímu i vzdálenějšímu okolí)
- ***Vývoj sociálních kontrol a hodnotových orientací*** (vývoj norem na základě zákazů a příkazů dospělých, které jedinec přijímá za své)
- ***Osvojení sociálních rolí*** (vzorce chování a postojů, které jsou očekávány společností vzhledem k věku, pohlaví, společenskému postavení)

I když socializace probíhá po celý život člověka, předškolní věk je obdobím kritickým, zejména z hlediska osvojování sociálních kontrol a rolí, které jsou podněcovány a posilovány hlavně v rodině. Avšak významnou roli začínají hrát i druhé děti.

Hlavní činností tohoto období je *hra*, která zaujímá velmi důležité postavení v celém socializačním procesu dítěte.

2 HRA DÍTĚTE

Dětská hra se vyvíjí v závislosti na stupni ontogeneze, významnou pozici však zaujímá i výchova a vzdělání. Je příležitostí, kdy můžeme jedince hlouběji poznat a díky tomu pak i lépe vychovávat. V této práci se nebudu zabývat všemi vývojovými stupni ontogeneze, ale pouze obdobím předškolního věku, jak je zmíněno i v samotném názvu práce.

Hra je v předškolním věku *jednou z nejpřirozenějších činností*. Dítě si hrou osvojuje mravní návyky a různé vlastnosti osobnosti. Jak uvádí Šimíčková - Čížková (2004), hra je „*vyprávěním na úrovni fantazie. Skutečnost se v ní stává jednodušší a srozumitelnější. Hra umožňuje splnit dítěti i různá přání, která si ve skutečnosti splnit nemůže. Dítě řídí například auto, je policistou, vojákem, učitelkou nebo lékařkou. Také znázorňování pohádkových bytostí, jako jsou princezny nebo čarodějové, má jednoznačný charakter. Postavy jsou buď dobré, nebo zlé – dítě se učí oddělovat tyto vlastnosti a v pohádkovém pojetí není pochyb v tom, že dobré musí zvítězit a zlo bude potrestáno. Svět je tak pro dítě srozumitelný, vše dostává svůj řád.*“

Ve hře se projevují následující *znaky* (Košátková, 2005): spontánnost, zaujetí, radost, tvořivost, fantazie, opakování a přijetí role.

2.1 Vymezení pojmu hra

Pojem hry není jednoznačně vymezen.

Podle Psychologického slovníku (Hartl, Hartlová, 2000, s. 195) je hra jednou ze „*základních lidských činností, k nimž dále patří učení a práce. U dítěte je smyslová činnost motivována především prožitky, u dospělých má hra závazná pravidla, cíl nikoliv pragmatický, ale ve hře samé.*“

Pedagogický slovník (Průcha, Walterová, Mareš, 2008, s. 75) popisuje hru jako „*formu činnosti, která se liší od práce i od učení. Člověk se hrou zabývá po celý život, avšak v předškolním věku má specifické postavení – je vůdčím typem činnosti.*“

Severová (1982, s. 11) o hře říká, že „jde o zcela jasnou kategorii lidské činnosti, která je dnes už všeobecně uznávána za hlavní a nejvýznamnější formu činnosti v raném období ontogeneze lidského jedince.“

Mišurcová, Fišer, Fixl (1980) nahlíží na hru jako na dobrovolnou spontánní činnost a svobodné uplatňování člověka. „Není úkolem, jehož splnění je spojeno s vědomím odpovědnosti. Není činností na rozkaz: nařízená hra není hra ve vlastním smyslu slova, je jen její reprodukci.“ (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 30) Důležitým aktérem hry je kouzelné slovo „jako“, které na jedné straně činnost od skutečnosti odklání a uvádí nás do světa fantazie, na druhé straně nás hraním nějaké role, představováním daných činností a situací, i když jen naoko, uvádí zpět do skutečnosti a obohacuje naši osobnost. „Možnost sebeuplatnění, kterou hra dává, přináší člověku radost a uspokojení, jež jsou základním a nejvýznamnějším rysem hry.“ (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 31)

2.2 Historie hry

Jak již bylo mnohokrát řečeno, hra provází lidstvo od jeho počátků. Doklady o tom nacházíme již *v archeologických vykopávkách* a také v literárních spisech. Hra měla významné místo v celé společnosti.

V antice byly hry spojeny s náboženstvím a kultem bohů. Nejvíce se potom proslavily hry olympijské a scénické, které byly prováděny v obrovských amfiteátrech.

V Římě se také rozvinuly hry zábavné, především hry jezdecké a zápasy gladiátorů. Že byly hry velmi významné, můžeme sledovat i v literatuře, např. u vynikajících filosofů, jakými byli Platón či Aristoteles.

Hře věnovali pozornost i *středověcí myslitelé*, kteří doporučovali, aby se děti učily číst hravým způsobem.

V období *renesance* se začaly uplatňovat hry pohybové (z některých se vyvinuly novodobé sporty). Později se přidaly hry intelektuální (např. hádanky). Důraz na názornost ve výuce dal vzniknout hrám s obrázky.

Pozoruhodné názory na hru nacházíme *v díle J. A. Komenského*. Ten ve svém díle Orbis Pictus (Svět v obrazech) podal charakteristiku her a hraček své doby. „Komenský

pokládal hru u nejmenších dětí za stejně důležitou pro jejich zdravý vývoj jako výživu a spánek“ (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 10). Hra podle něj sloužila nejen k pobavení, ale i k obohacení znalostí a rozvoji smyslů a myšlení. O hře hovoří také v díle *Informatorium školy mateřské*.

Od **17. století** vznikaly hry přibližující řeckou gramatiku, dějepis, zeměpis, přírodopis, náboženství, morálku, vojenství. Vymýšlely se hry s vojenskou tematikou. Obohacení pak přineslo **18. století**, kdy se zrodilo nové pojetí dětství. Začínalo se utvářet povědomí o odlišnosti dítěte od dospělého a o specifčnosti potřeb s ohledem na věk.

Zvláštní důraz byl kladen na využití hry během učení. Pro děti předškolního věku byl vytvořen speciální soubor hraček, nazvaný podle svého tvůrce *Fröblovy dárky*. Prosazovaly se názory, že hra nemá jen poučovat, ale i poskytovat zábavu (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980).

Počátek **20. století** zájem o hru vidí ještě intenzivněji. Mění se životní prostředí, omezuje se styk s přírodou, svět se stává uměle vytvářeným. Nároky na člověka stoupají, proto se hledají různé prostředky, jak zvyšovat vzdělání a zdatnost. „*Jedním z nástrojů, jak usměrňovat duševní vývoj dítěte, je hra*“ (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 12). Hra se tedy stává předmětem studia psychologie, pedagogiky, sociologie, kulturní antropologie apod. Tyto vědy usilují o teoretické objasnění podstaty hry a o aplikaci získaných poznatků do praxe.

Po celou dobu se hra neomezuje jen na dětství, své místo zaujímá i ve světě dospělých. Přispívá k tělesnému i duševnímu zdraví a vnáší radost a obohacení do života (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980).

2.3 Vývoj názorů na dětskou hru

Dětská hra je považována za hlavní činnost dětí a dětem je přiznáváno právo na hru a měly by jim být poskytovány co nejlepší podmínky pro hru. Dětské hry jsou od konce 19. století častým předmětem různých výzkumů.

Ještě na přelomu **18. a 19. století** se na hry nahlíželo dosti negativně, neboť dle tehdejších pedagogů odváděly pozornost od práce a od Boha.

O to cennější pak byly *názory J. A. Komenského* a dalších, kteří význam hry na vývoj dítěte vysoce oceňovali. Komenský ve hrách dokonce viděl jakousi přípravu na dospělost, a to především ve hrách napodobivých.

Dalším významným zastáncem hry jako významné činnosti byl *F. V. A. Fröbel*. O změnu negativních názorů na hru se zasloužily také názory některých filosofů, pedagogů či básníků 19. století, např. *myšlenky* německého básníka *F. Schillera*. (Severová, 1982). Bohužel tyto kladné názory byly poněkud v rozporu s praxí, neboť v období počátečního kapitalismu docházelo k zaměstnávání a vykořisťování dětí a právo na hru jim tak bylo odepřeno.

Významný mezník ve vývoji teorie hry představuje *Groosovo pojetí hry* jako „náviku“ nebo „sebeutváření“. Hru vymezuje srovnáním s „vážnými“ činnostmi, reprezentovanými především prací. Podle Groose je hra protikladem vážných činností a pokud má plnit i funkci přípravy na práci, vzniká podle něj otázka, jak se od sebe navzájem hra a vážné činnosti liší. *Uvádí tyto odlišující znaky:*

- Hra se ve srovnání s vážnými činnostmi jeví jako neúplná, chybějí v ní některé rozhodující články vážného chování
- Hra je často činností s náhradními, nikoliv se skutečnými objekty
- Pro hru je příznačné časté mnohonásobné opakování určitého chování.

Groosův přínos k teorii hry pozitivně hodnotí *J. Piaget*, avšak kritizuje odvozování fantazijní či fiktivní hry z návikové funkce hry a z nedostupnosti provádění některých vážných činností pro děti. Podrobný a precizní výklad své koncepce dětské hry podává Piaget v práci *„La formation du symbole chez l'enfant. Imitation, jeu et rêve – image et représentation“*. (Severová, 1982)

„Piaget chápe hru jako zvláštní formu životní činnosti dítěte, která je determinována především určitým stupněm vývoje dětského intelektu, který Piaget označuje jako přechodovou formu předoperačního myšlení. Z této jeho koncepce vyplývá, že hra je vývojově nutnou, ale současně i pouze přechodnou formou činnosti dítěte.“ (Severová, 1982, s. 29, 30)

Dalšími, kdo se zabývali teorií hry, byli např. v anglické psychologii C. W. Valentine, S. Millarová, v ruské psychologii K. D. Ušinskij, A. I. Sikorskij, M. J. Basov, P. P. Blonskij, L. S. Vygotskij a S. L. Rubinštejn.

Teorie hry popisuje také Kořátková ve své knize „*Hry v mateřské škole v teorii a praxi*“.

2.4 Funkce hry

„*Hra je živnou půdou pro rozvíjení dítěte.*“ (Kořátková, 2008, s. 148) Pro sociální vývoj dítěte má hra **dvouj funkci**: poznání společenského prostředí (osvojení sociálních rolí) a utváření sociálních postojů a vztahů mezi dětmi navzájem a dětí k dospělým (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980).

Trpišovská (2007) uvádí **širší rozdělení**:

1. funkce poznávací (prostřednictvím hry jsou rozvíjeny poznávací funkce dítěte)
2. funkce projektivní (dítě do hry promítá svůj pohled na svět)
3. funkce kompenzační (prostřednictvím hry jsou kompenzována nesplněná přání, zklamání, pocit méněcennosti)
4. funkce relaxační (prostřednictvím hry je uvolňováno napětí)
5. funkce seberealizační (každá zajímavá spontánní činnost je v podstatě hrou)

Kolem dvou a půl roku věku začíná převažovat **hra společná – asociativní**, později přichází **hra kooperativní** – „*hra organizovaná ve spolupráci, při níž jsou role ke společné hře rozděleny a každé dítě přispívá svým osobitým dílem ke společnému projektu*“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, s. 99). Čtyřleté a pětileté děti si již zřídka hrají souběžně (paralelně). V tomto období se projevuje tendence a **potřeba spoluúčastníků**. Podle Kurice (2001, s. 64) to nejčastěji začíná „*jedním společníkem při hře, ale postupně se herní společenství rozšiřují na tři až pět členů*“.

Během společné hry můžeme pozorovat osvojování sociálních rolí ve skupině. Pozorujeme tendence poroučet druhým, nebo se naopak podřizovat, sklon k využívání hrubé síly a agresivity, nebo naopak „diplomatické“ chování. Výrazně se projevuje soupeřivost.

Jak můžeme ovlivnit kvalitu dětské hry?

Podle Kořátkové (2008) bychom měli:

- dovolit dítěti využívat prostor a kombinování hraček
- být k hrajícímu si dítěti vstřícně naladěni
- nechat dítě volit si námět, pomůcky, postupy i řešit komunikační nedorozumění i důsledky zvolených postupů ve hře
- zasahovat při projevech nesnášenlivosti, naschválů, ohrožujícího chování a destrukci hraček s lidským výrazem
- u dětí do 4 let přistupovat na jejich náměty a pravidla
- u starších předškoláků nabízet hry s pravidly
- snažit se dítě hrou provázet
- mluvit o pozitivních

2.5 Klasifikace her

Dětské hry jsou velmi rozmanité, proto jejich vymezení představuje poněkud složitý problém. Různí autoři třídí hry dětí různě.

Jak různorodé a bohaté jsou hry v české lidové tradici, ukazuje **klasifikace O. Hrabalové** (in Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 17), která rozlišuje:

- Hry nepohybové
- Hry pohybové
- Hry s ustálenými předměty
- Hry a písně obřadní a koledy

Charakteristickým rysem těchto hrových projevů je sepětí se životem a povahou lidu; jejich výrazně národní charakter se projevuje ve slovech, rytmu, melodii, pohybu, poezii.

Psychologie (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980) **třídí hry na:**

- Nepodmíněné reflexní neboli intuitivní

- Senzomotorické
- Intelektuální
- Kolektivní

Z pedagogického hlediska dělíme hry na hry tvořivé a hry s pravidly (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980):

- I. **Hry tvořivé** (volné, spontánní) – dítě si samo volí námět i průběh hry; obsahem je vztah k materiálnímu světu
 - **Předmětové** (dítě manipuluje s předměty, rozvíjí své smysly a poznává vlastnosti předmětů)
 - **Úlohové** – námětové (dítě napodobuje činnosti dospělých, hraje si na někoho)
 - **Dramatizační** – snové (dítě vytváří děje, postavy, hovoří s vymyšlenou postavou)
 - **Konstruktivní** (záměrná manipulace s předměty, které připomínají skutečnost vzhledem či funkcí)

- II. **Hry s pravidly** – z vývojového hlediska navazují na hry tvořivé; obsahem je vztah k ostatním hráčům
 - **Pohybové**
 - **Intelektuální – didaktické** (rozvoj rozumových schopností)

Langmeier, Krejčířová (2006) uvádějí následující formy hry:

- **Funkční či činnostní hry** (jde o procvičování tělesných funkcí)
- **Konstrukční či realistické hry** (konstrukce nových věcí – stavění z kostek, písku, plastelíny, kreslení)
- **Iluzivní hry** (klacík jako panenka, nebo jako puška...)

- *Úkolové hry* (na prodavače, na listonoše, na princeznu, na maminku a na tatínka)

Dle Kurice (2001) převládají u předškolních dětí tyto hry a činnosti:

- *Úlohové hry* – dítě zde fiktivně přebírá různé odpozorované úlohy ze života dospělých, ale vnáší do nich prvky fantazie.
- *Konstruktivní hry* – hlavním znakem je výsledek dané hry (hry se stavebnicemi, na písku, modelování, kreslení, vystřihování).
- *Didaktické hry* – zpravidla organizované, smyslem je dodržování určitých pravidel.
- *Receptivní hry* – při těchto hrách dochází ke zdokonalování smyslových funkcí (hmat, sluch, zrak), poznávacích a citových procesů
- *Dětská kresba a modelování* – bývají zařazovány do her konstruktivních, ale mají tak velký význam, že se mnohdy uvádějí samostatně.

Langmeier a Krejčířová (2006) ve své knize uvádějí ještě další klasifikace her, a to podle Briana Suttona - Smithe a podle Cailloise.

Brian Sutton - Smith (in Langmeier, Krejčířová, 2006) dělí hry na:

- Hry průzkumné
- Hry konstrukční a tvořivé
- Hry obratnosti a síly
- Hry napodobování a hraní rolí

Rozdělení her podle Cailloise (in Langmeier, Krejčířová, 2006):

- *Hry soupeřivé* (agonální) - vycházejí ze zápasu a soupeření; poskytují na začátku všem hráčům stejnou šanci a vyžaduje osobní výkon (sport)
- *Hry o štěstí* (aleatorické) - založeny na náhodě a nedají se přímo ovlivnit (kostky, karty, rozpočítadla, ...).

- **Hry napodobivé** – mimetické vycházejí z principu napodobování, předstírání. Patří sem napodobivé hry s loutkami, hraní rozmanitých rolí, převlékání do kostýmů.
- **Hry ze závratě** (vertigonální) - založeny na fyzickém prožitku vychýlení z rovnováhy a závratí.

Další dělení her uvádí **Severová** (1997) podle jednotlivých kritérií:

- **Kritérium subjektu hry** – podle toho, kdo si hraje (hry zvířat a lidí, mláďat a dospělých, hry individuální a skupinové)
- **Kritérium objektu hry** – hry s různými objekty (s hračkami, rostlinami, zvířaty, s vlastním tělem, s druhými jedinci, s kulturními výtvy)
- **Kritérium způsobu zacházení s objektem hry** – co dítě dělá (když s hračkou manipuluje – hra praktická, když si něco prohlíží a vyptává se – hra poznávací, když si prohlíží obrázky v knížce, když hrovým způsobem pojmenovává věci kolem sebe – hra symbolická)
- **Kritérium motivace a životního významu hry** – hry motivované vývojovými potřebami, hry uspokojující sociální potřeby dětí, hry umožňující náhradní uspokojení různých potřeb a hry rekreační)

Severová (1997) ještě uvádí **hry estetické**, které dále rozděluje do tří skupin na hry

- **Recepční** – spočívají ve vnímání, chápání a afektivním hodnocení uměleckých výtvorů, např. poslouchání písní, říkadel, pohádek, prohlížení obrázků, ...
- **Reprodukční** – spočívají v reprodukci různých uměleckých výtvorů, např. říkadel, veršů, předkreslených vzorů, ...
- **Tvořivé** – spočívají ve snaze o ztvárnění rozmanitých výrazových prostředků, např. experimentace se slovy, vytváření vlastních popěveků, kreslení, malování, ...

Dětské hry jsou velmi rozmanité a nápadité, a proto je veškeré pokusy o jejich klasifikaci nikdy plně nevystihují.

3 HRAČKA

Dětská hra je značně závislá na materiálních podnětech. Zejména na hračce. „*Hračka má působit na rozvoj všech složek dětské osobnosti, tj. na rozvoj hrubé i jemné motoriky, smyslového vnímání, myšlení i řeči, citů, vůle, sociálních vztahů i povahových rysů*“ (Damborská, Koch, 1969, s. 36).

Níže se tedy seznámíme s historií hračky a s hračkou současnou. Měli bychom také vědět, jak vybrat tu správnou hračku a které hračky jsou vhodné právě pro dítě předškolního věku, což je taktéž součástí této kapitoly.

3.1 Hračky v minulosti

Minulost hraček je stejně stará jako minulost lidstva. Již odnepaměti si děti hrály s hračkami a s jejich pomocí tak napodobovaly život dospělých. První hračky však byly velmi vzácné a jednoduché, často vyrobené z přírodních materiálů jako byla hlína, dřevo, kov, později textilní materiály.

Hračky byly pro děti vyráběny jejich rodiči či prarodiči, nebo si je šikovnější děti vyráběly samy. Důkazem toho jsou četné archeologické nálezy i literární památky. K úplně prvním nálezům patří *hračky starověkého Egypta* vyrobené z papyru, dřeva, hlíny. **Z dob starého Řecka** se zachovaly doklady o hračkách jako vozíky, figurky koníků či vojáků, panenky z různých materiálů (textil, dřevo, hlína, ale i slonovina, jantar, mramor, stříbro a zlato). (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980)

Hra odjakživa sloužila dětem k pobavení, ale i k obohacení znalostí a rozvoji smyslů a myšlení. K tomu jim napomáhal i styk s přírodninami, s předměty denní potřeby i hračkami – figurkami osob i zvířat a miniaturními pracovními nástroji.

Od **17. století** vznikaly hry, které přibližovaly řeckou gramatiku, dějepis, zeměpis, přírodopis, vojenství aj., takže se začaly objevovat záplavy vojáků s různými zbraněmi. Vojenské hračky patřily k nejuniverzálnějším: podle společenského postavení se potom vyráběly z různých materiálů – stříbra, olova, dřeva, ti nejchudší si je vyráběli z toho, co bylo zrovna po ruce.

V **18. století** se začaly mezi hračkami objevovat takové jako je míč, koule, krychle, válec, stavebnice, se kterými děti zacházely podle přesného návodu dospělých. Technický pokrok však vstoupil na pole hraček a tak se začaly objevovat vláčky, parní stroje, loutky. (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980)

20. století je považováno za století dítěte a zájem o hru a hračku je intenzivnější než kdy dřív. Stoupá význam hračky jakožto součásti hmotného prostředí. Hračka má všestranně podporovat dětskou aktivitu, ale také má nahrazovat omezení styku s přírodou. Z původního stavu, kdy hračky dětem vyráběli rodiče, jsme se spolu s pokrokem dostali k průmyslové výrobě hraček. Nesporným kladem je to, že pokrývá potřeby nejširšího spektra spotřebitelů a jsou cenově přístupnější, než hračky vyráběné ručně. Současně však hrozí, že uniformita takovýchto hraček může potlačovat individualitu dítěte a to pak ztrácí o hračku zájem. (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980)

Nutno přiznat, že i přesto, že dnešní hračky bývají mnohdy vyrobeny z plastu nebo jiných umělých materiálů, i dnes se najdou výrobci, kteří navázali na starou tradici a vyrábějí např. hračky dřevěné. Někteří se dokonce tradicí inspirovali, i pokud jde o design.

3.2 Současná hračka

V současné době jsou klasické hračky zatlačovány do pozadí a na trhu se stále častěji objevují hračky elektronické, robotické, nebo interaktivní. Děti je milují, rodiče nad nimi občas šílí. Hračky bývají tak dokonalé, že si jakoby žijí vlastním životem. Samy hrají, smějí se, pláčou, bojují, vyžadují pozornost. Reagují na hlas nebo dotek.

Není hračka jako hračka. Aby hračka splnila svůj účel, měla by být vybrána správně. Jen taková hračka dokáže podporovat správný vývoj dítěte a rozvíjet jeho smysly. Pravdou je, že kupujeme-li pro dítě hračku, často vybíráme takovou, která se nám líbí, takovou, jakou jsme si přáli mít sami jako děti nebo jakou jsme měli, ale stává se, že při tom zapomeneme zvážit jeden důležitý fakt. A to ten, zda je zrovna tahle hračka pro naše dítě vhodná. Často se tak stává, že dítě dostane věc, na kterou ještě není psychicky a fyzicky připraveno. Ještě prostě nenadešel ten správný okamžik v jeho vývoji, aby hračku dostatečně ocenilo a využilo.

Hračky s předem danou funkcí bývají obvykle složitější, detailnější, ale dají se použít jen při konkrétní příležitosti. Zatímco hračky víceúčelové nabízejí dítěti maximum možností pro hru a ponechávají prostor pro vlastní fantazii. „*Čím méně toho umí samotná hračka, tím více prostoru zbývá pro dítě.*“ (Bacus, 2009, s. 36)

“*Podle současných hledisek má hračka přinášet nejen radost a citové uspokojení, ale musí odpovídat i hygienickým, pedagogickým a estetickým požadavkům. Dalším požadavkem je variabilita hračky*“ (Pávková, Hájek, Hofbauer, Hrdličková, Pavlíková, 2002, s. 90).

V poslední době stále častěji můžeme v médiích slyšet informaci o **závadnosti hraček**. Ministerstvo zdravotnictví a Česká obchodní inspekce (ČOI) varují rodiče, aby byli při výběru věcí pro své ratolesti opatrnější. Nebezpečných hraček je na českém trhu opravdu dost. Četnost nebezpečí se neustále zvyšuje. Proto bychom si měli dávat dobrý pozor na to, jaké hračky svým dětem kupujeme a rozhodně bychom se měli vyhnout nakupování hraček na tržnicích. Bezpečnost hračky závisí nejen na hračce samotné, ale také na tom, jak se používá, a na věku dítěte.

Legislativně je bezpečnost hraček zakotvena v *Narižení vlády č.19/2003 Sb.*, v platném znění, kterým se stanoví technické požadavky na hračky. Přebírá požadavky *směrnice 88/378/EHS* - definice hračky, základní (obecné) požadavky na bezpečnost, postupy posouzení shody, způsob označení CE... Od 20. července 2011 nabývá účinnosti v Evropské unii i v České republice nová *směrnice Evropského parlamentu a rady o bezpečnosti hraček, 2009/48/EC*. Evropská komise vydala základní příručku pro výrobce a subjekty uvádějící hračky na trh (dovozce a obchodníky). Příručka je ke stažení zde: http://www.sdruzenihracky.cz/images/stories/soubory/Bezpenost_hraek_-_esky.pdf

Jak tedy vybrat správně a na co si dát pozor? To je otázka, na kterou by rádi znali odpověď asi všichni. Určitě je lepší koupit dítěti méně hraček, ale kvalitních a zdravotně nezávadných než naopak.

3.2.1 Jak vybrat správnou hračku?

Při výběru hraček bychom měli ctít pravidlo: ne mnoho, ale co nejlepší. Na co si tedy dát pozor při výběru hračky? Určitě by nás mělo zajímat, zda je **výrobek vhodný pro děti** a zda obsahuje český návod. Měli bychom respektovat **doporučený věk dítěte**. Všimnout si, kdo je výrobce a dovozce je také jedním z kritérií.

Důležité ale je především myslet na **bezpečnost** dítěte, a proto bychom si měli hlavně všimnout, zda hračka nemá ostré hrany, lehce odnímatelné malé části, které by mohlo dítě spolknout nebo vdechnout. Při nákupu elektronické hračky by nás hlavně mělo zajímat, jak je zabezpečen kryt baterií.

Důležitý je také **materiál**, ze kterého je hračka vyrobena, neměl by být např. tříštivý, drobivý, drsný, apod., aby při hře nemohlo dojít ke zranění. Použité **barvy** by měly být naprosto neškodné, neměly by se olupovat nebo rozpouštět. Hračka by také měla být snadno udržovatelná, čistitelná. (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980)

Z širšího hlediska bychom měli brát ohled na „*aspekt mentálně hygienický, tj. jak správně volená hračka, daná dítěti ve vhodný čas, přispívá při nerušené hře k pocitu spokojenosti a radosti ze hry.*“ (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 35)

Správná hračka by měla podněcovat pohybový, smyslový, rozumový a citový vývoj dítěte, měla by žádoucím směrem rozvíjet společenské postoje, vytvářet dobré návyky, podněcovat fantazii. (Matějček, 2007)

Mišurcová, Fišer, Fixl (1980, s. 135) uvádějí hlediska, která bychom měli zohlednit při výběru hraček:

1. Jak odpovídají věku dítěte,
2. Zda ponechávají prostor pro dětskou fantazii,
3. Zda umožňují co nejvšestrannější činnost,
4. Zda jejich námět a obsah je dětem srozumitelný a obohacuje jejich poznání,
5. Zda přispívají k rozvoji přátelských vztahů mezi dětmi,
6. Zda mají velikost přiměřenou dětské ruce,
7. Zda jsou zhotoveny z materiálů, které jsou dítěti příjemné,
8. Zda jsou trvanlivé,

9. Zda odpovídají požadavkům hygieny a bezpečnosti při hře,
10. Zda jejich tvar a barva odpovídají požadavkům výtvarným a estetickým
11. Zda jsou přiměřené vzhledem k příležitosti, při níž je hračka dítěti věnována.

3.2.2 Negativní vliv hraček

Možná si říkáte, že hračka přece na dítě nemůže působit negativně. Opak je ale pravdou. Jeden z mnoha příkladů uvádí také Mišurcová (1980). Jde o situaci, kdy rodiče dětem koupí hračku podle své představy, sice krásnou, ale náročnou a drahou. Dítě o novou hračku sice projeví zájem, nicméně chce si hrát po svém. Rodiče potom v mnoha případech hračku zabaví a dítěti nedovolí si s ní hrát, protože by ji pokazilo, zničilo. Dítě je ve hře omezováno a ztrácí tak motivaci. „*Vývojově příliš vysoko nadsazená hračka může dítě ve vývoji spíše brzdit než povzbuzovat.*“ (Matějček, 2007, s. 109)

Každý typ hraček má své dané výhody a dá dítěti něco důležitého.

Jak píše Matějček (2007), hraček je na našem trhu takřka záplava. A jsou i pěkně drahé. Jsou předmětem průmyslu, byznysu, reklamy. Je důležité vzít na vědomí, že dětská osobnost se stále vyvíjí a tudíž „*nemůžeme od dětí čekat, že se budou samy odpovědně rozhodovat, s čím si budou hrát a s čím nikoli, co je jim výchovně k užitku, čím se rozvíjejí jejich schopnosti, vědomosti a dovednosti atd.*“ (Matějček, 2007, s. 107) Děti by nejraději vykoupily celé hračkářství, takže rozum by měli mít především dospělí.

Hračky v různé míře působí na psychické funkce dítěte. Některé více podněcují zrakové vnímání, jiné hmatové, nebo sluchové. Některé procvičují rozkládání celků v části a naopak, např. pexesa cvičí paměť, jiné hračky cvičí trpělivost, sebeovládání, vynalézavost. „*Hračky nám tedy dávají příležitost napomáhat k harmonizaci jeho vývoje.*“ (Matějček, 2007, s. 110).

3.2.3 Hračky vhodné pro předškolní věk

Podle významné francouzské dětské psycholožky **Anne Bacus** (2009) mezi víceúčelové hračky řadíme např.:

- Stavebnice s většími dílky
- Figurky, které mohou hrát více rolí
- Modelína a modelovací hmoty
- Papíry, krabičky od potravin, bloky
- Pastelky, křídly, tabule na kreslení, voskovky, fixy
- Barvy, štětce
- Nůžky, lepidlo
- Obyčejná panenka
- Obyčejné (nákladní) auto

Podle Mišurcové (1980) jsou vhodnými hračkami pro děti předškolního věku tyto:

- Panenka s vybavením – oblečení, nádobíčko, postýlka, kočárek, pokojíček
- Medvídek nebo jiné textilní/plyšové zvířátko
- Maňásky, loutkové divadlo
- Stavebnice – z dřevěných kostek, umělohmotných tvarů
- Dopravní prostředky – vláčky, nákladní auta, jeřáby, autíčka
- Stolní hry – domino, pexeso, obrázkové karty, mozaiky, skládačky
- Pohybové hračky – míč, obruč, švihadlo, kuželky, větrník, houpací kůň, tříkolka, koloběžka, kolo;
- Sezónní činnosti - brusle, sáně, boby, lyže,
- Křídly, barvy, modelína
- Magnetická tabule, papírové skládačky a vystřihovánky
- Navlékací korálky a tvary
- Pracovní nástroje – kladívko, kleště, zahradní nářadí (hrábě, lopata, konvička)
- Hračky do písku – kyblík, lopatka, formičky,

- Hračky do vody – umělohmotná nebo gumová zvířátka, nafukovací hračky
- Zvukové hračky – bubínek, píšťalka, xylofon, triangel

Velmi důležitý je také *přístup dospělých k dětským hračkám*. Záleží na tom, aby se rodiče „chovali k hračkám šetrně a jemně a pomáhali dětem udržovat je v čistotě a pořádku“ (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 138). K tomu nám může napomoci třeba literatura (např. pohádka z knihy Josefa Čapka Povídání o pejskovi a kočičce *Jak našli panenku, která tence plakala*).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

„Výzkum je systematický způsob řešení problémů, kterým se rozšiřují hranice vědomostí lidstva. Výzkumem se potvrzují či vyvracejí dosavadní poznatky, anebo se získávají nové poznatky“ (Gavora, 2000, s. 11). Jde především o práci s fakty, která se zaznamenávají, zpracovávají a interpretují.

Ve své práci se zaměřuji na hry a hračky v období předškolního věku. V teoretické části charakterizuji nejprve období předškolního věku, poté se věnuji hře a hračce dítěte. Získané poznatky jsou dále využity při zpracování části praktické.

4.1 Cíl výzkumu

Cílem této práce je analyzovat herní činnost dětí předškolního věku v domácím prostředí se zaměřením na typy her a nakupování hraček. Hlavní cíl je dále rozčleněn do dílčích cílů.

4.1.1 Dílčí cíle

Dílčími cíli chci zjistit, jaké typy her volí děti v domácím prostředí, s kým si hrají, zda jsou jim kupovány hračky. Co se týká nakupování hraček, zajímalo mne, jak často, kde a jaké hračky rodinní příslušníci nakupují. Stanovila jsem si tedy tyto konkrétní **dílčí cíle**:

1. zjistit, zda si rodinní příslušníci s dětmi hrají a zda jim kupují hračky
2. zjistit, jaké typy her děti volí
3. zjistit, s kým si dítě hraje
4. zjistit, jak často, k jakým příležitostem a kde rodinní příslušníci hračky nakupují
5. zjistit, jaké hračky rodinní příslušníci kupují a jaká kritéria jsou pro ně důležitá
6. zjistit, zda jsou rodinní příslušníci spokojeni s nabídkou hraček na našem trhu a jak se dívají na jejich cenu

Na dílčí cíle navazují výzkumné otázky a hypotézy.

4.1.2 Výzkumné otázky a hypotézy

„Hypotézami rozumíme pokusné, předběžné, prozatímní odpovědi na položené otázky (problémy)“, jak uvádí Chráska (2003, s. 10). Stanovila jsem následující výzkumné otázky a hypotézy.

1. Hrají si rodinní příslušníci (RP) s dětmi? (ot. 1)
2. Jaké typy her volí děti nejčastěji? (ot. 2, 3)
H1: Nejčastější volba typu hry se liší podle pohlaví respondentů.
H2: Respondenti-muži uvádějí hry s pravidly častěji, než respondenti-ženy.
3. S kým si děti nejčastěji hrají? (ot. 4)
H3: Volba herního partnera se liší podle ekonomického postavení respondentů.
4. Kupují RP dětem hračky? (ot. 5)
5. Jak často RP dětem hračky kupují? (ot. 6)
H4: Respondenti-rodiče kupují hračky méně často než respondenti-ostatní.
6. K jakým příležitostem RP dětem hračky kupují? (ot. 7)
7. Kde RP hračky kupují? (ot. 9)
H5: Respondenti do 40 let nakupují přes internet častěji než respondenti nad 40 let.
8. Jaké hračky RP dětem kupují? (ot. 8)
9. Jaká kritéria jsou pro RP při nákupu hraček důležitá? (ot. 10, 11)
10. Jsou RP spokojeni s nabídkou hraček na našem trhu? (ot. 12)
H6: Spokojenost s nabídkou hraček se neliší podle věku respondentů.
11. Jak RP vidí cenovou hodnotu hraček? (ot. 13)

4.2 Metody sběru a zpracování dat

Pro praktickou část práce jsem si vybrala kvantitativní typ výzkumu. Jako metodu sběru dat jsem zvolila *dotazníkové šetření*, nástrojem byl dotazník pro rodiče dětí předškolního věku. Po úvaze byli mezi respondenty zařazeni také prarodiče a jiní rodinní příslušníci, neboť i na ně se vztahují kladené otázky a jejich názor je taktéž cenný.

Kuric (2001) definuje dotazníkové šetření jako metodu, kdy „prostřednictvím písemně formulovaných otázek a odpovědí se získávají subjektivní výpovědi zkoumaných osob o jejich citových stavech, postojích, vlastnostech, zájmech a reakcích v nejrozmanitějších životních situacích“.

„Dotazník je metodický nástroj výzkumu, resp. průzkumu, vývoje anebo evaluace na hromadné a poměrně rychlé zjišťování informací o osobních znalostech, postojích k aktuální anebo potenciální skutečnosti a hodnotových preferencích metodou písemného dotazování.“ (Maňák, Švec Š., Švec V., 2005, s. 20)

Výhodou je vysoká efektivita, kdy v krátkém časovém úseku postihne velký počet respondentů, kteří jsou chráněni anonymitou. Nevýhodou může být povrchnost a neúplnost či chybnost odpovědí.

Při provádění a vyhodnocování je na místě opatrnost. Na základě výsledků může být proveden i citlivý zásah do skupinových vztahů, pokud se objeví problém. Jakýkoliv zásah by však měl provádět odborník.

Pro vytvoření a celkovou administraci dotazníku jsem zvolila prostředí internetu. Po delším hledání jsem zvolila z široké nabídky jednoduchý online nástroj pro tvorbu dotazníků, dostupný na <http://www.anasurvey.com/cs>. Vytvořila jsem dotazník s celkovým počtem 18 otázek (viz. Příloha PI). Otázky byly dvojí: výběr z možností a matice výběru z možností (5 bodů). Systém mi následně vygeneroval URL adresu dotazníku, kterou jsem formou e- mailu a sociální sítě FACEBOOK.COM rozeslala respondentům.

Otázky v dotazníku:

1. Hrajete si s dítětem?
(ano / ne)
2. Pozorujete u dítěte tyto typy činnosti / hry?
(rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – hry úlohové / hry konstruktivní / hry pohybové / hry s pravidly
3. Který typ činnosti je nejčastější?
(hry úlohové / hry konstruktivní / hry pohybové / hry s pravidly)
4. S kým si dítě hraje nejčastěji?
(rodiče, prarodiče / sourozenec, kamarád samo)

5. Kupujete dítěti hračky?
(ano / ne)
6. Jak často kupujete hračky?
(měsíčně / 3 – 5x za rok / 1 – 2x za rok / jiný interval / vůbec)
7. Kupujete hračky k následujícím příležitostem?
(rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – narozeniny, jmeniny /
vánoce / Den dětí, nebo jiné mezinárodní dny a svátky / jako odměna za nějaký čin
/ žádná konkrétní příležitost, jen tak
8. Jaké hračky kupujete?
(rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – auta... / stolní hry /
panenky... / stavebnice / plyšové / PC hry / zbraně, vojáčky / knihy / pohybové /
křídly... / do písku / do vody / zvukové
9. Kde nakupujete hračky?
(rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – specializovaná
prodejna / OD, supermarket, hypermarket / benzínová pumpa / tržnice / internet
10. Jak moc jsou pro vás při výběru hračky rozhodující daná kritéria?
(rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – cena / kvalita,
materiál / bezpečnost, zdravotní nezávadnost / design, barvy / doporučený věk /
přání dítěte / variabilita, multifunkčnost / reklama
11. Které kritérium je pro vás nejdůležitější?
(cena / kvalita, materiál / bezpečnost, zdravotní nezávadnost / design, barvy /
doporučený věk / přání dítěte / variabilita, multifunkčnost / reklama)
12. Jste spokojeni s nabídkou hraček na našem trhu?
(rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím)
13. Považujete hračky na našem trhu za
(spíše drahé / průměrné / spíše levné / nevím)
14. Jste
(žena / muž)
15. Do jaké věkové kategorie patříte?
(méně než 20 / 20 – 30 let / 31 – 40 let / 41 – 50 let / více než 50 let)
16. Jaké je vaše nejvyšší dokončené vzdělání?
(základní / SŠ s výučním listem / SŠ s maturitou / VOŠ, Bc. / úplné VŠ)

17. Jaké je vaše ekonomické postavení?

(student / zaměstnanec / OSVČ / v domácnosti, na MD, RD / nezaměstnaný / pracující důchodce / nepracující důchodce)

18. Jaký je váš vztah k dítěti?

(rodič / prarodič / sourozenec / jiný příbuzenský / žádný příbuzenský)

Data, která byla dotazníkem získána (viz. Příloha PII), jsem dále pomocí metody čárkování (viz. Příloha PIII) zpracovala do tabulek četností a grafů. Jako statistickou metodu jsem použila test nezávislosti Chí kvadrát pro kontingenční tabulku. Tohoto testu můžeme využít např. „v případě, kdy rozhodujeme, zda existuje souvislost (závislost) mezi dvěma pedagogickými jevy, jež byly změřeny na úrovni nominálního (popř. ordinálního) měření. Tato situace je častá např. při zpracovávání výsledků dotazníkových šetření.“ (Chráska, 2003, s. 90)

4.3 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek byl zvolen pomocí záměrného výběru. „Záměrný výběr se uskutečňuje na základě určení relevantních znaků, tj. těch znaků základního souboru, které jsou důležité pro dané zkoumání“ (Gavora, 2000, s. 64). Je tvořen převážně rodiči (ale také prarodiči či jinými rodinnými příslušníky) dětí předškolního věku v mém širším okolí.

Právě *děti předškolního věku byly určujícím kritériem* pro výběr výzkumného vzorku. Podle Chrásky (2003) o záměrném výběru nerozhoduje náhoda, ale úsudek výzkumníka nebo zkoumané osoby.

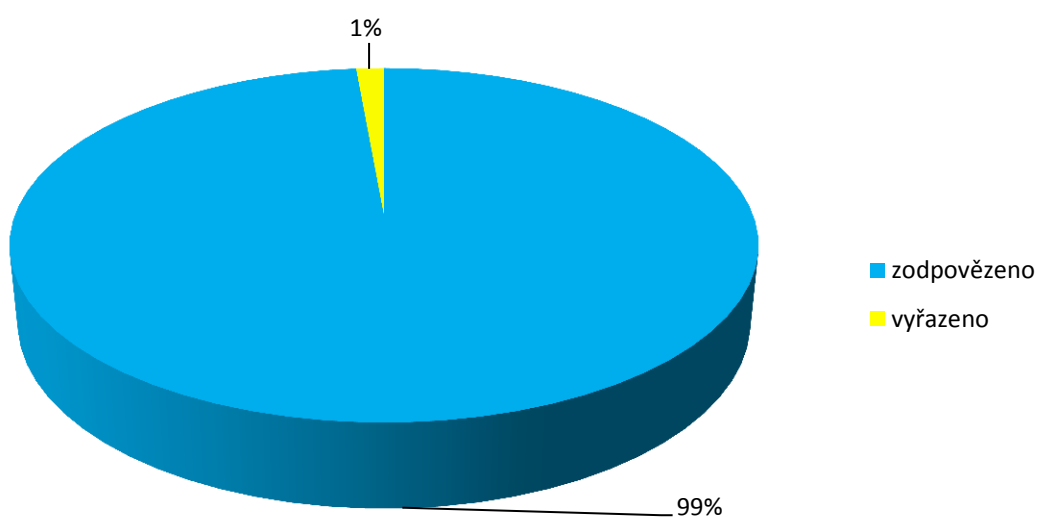
4.3.1 Statistika dotazníku

Celkem bylo zodpovězeno 70 dotazníků, 1 dotazník byl vyřazen, protože byl vyplněn pouze zkušebně. Konečný počet respondentů tedy činil 69.

Tab. 1 – statistika dotazníku

dotazník	počet	%
Zodpovězeno	70	99 %
Vyřazeno	1	1 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 1 – graf: statistika dotazníku

4.3.2 Statistika respondentů

Níže uvádím statistické rozdělení respondentů dle uvedených kritérií:

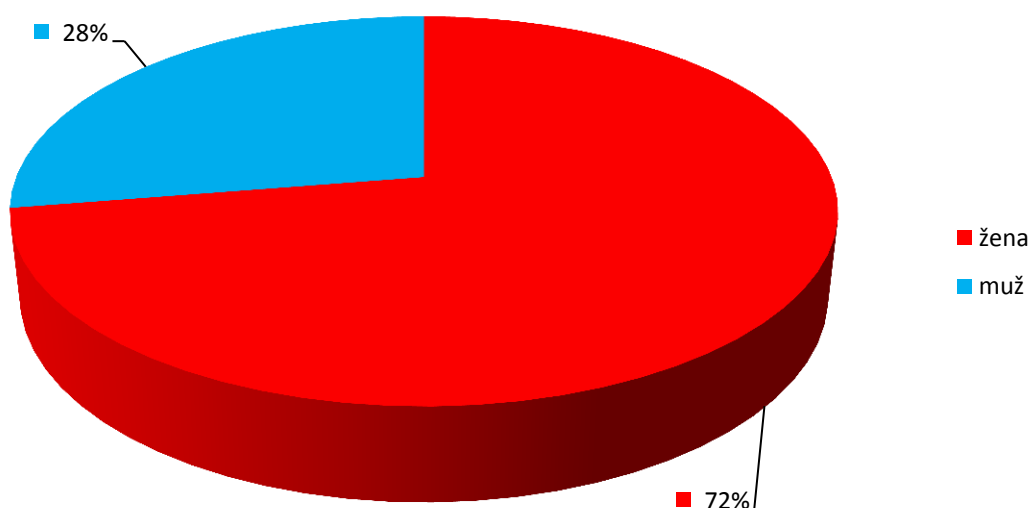
- pohlaví,
- věková kategorie,
- vzdělání,
- ekonomické postavení,
- vztah k dítěti.

4.3.2.1 Rozdělení respondentů dle pohlaví

Tab. 2 – rozdělení dle pohlaví

odpověď	počet	%
Žena	50	72 %
Muž	19	28 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100%</i>

Obr. 2 – graf: rozdělení dle pohlaví

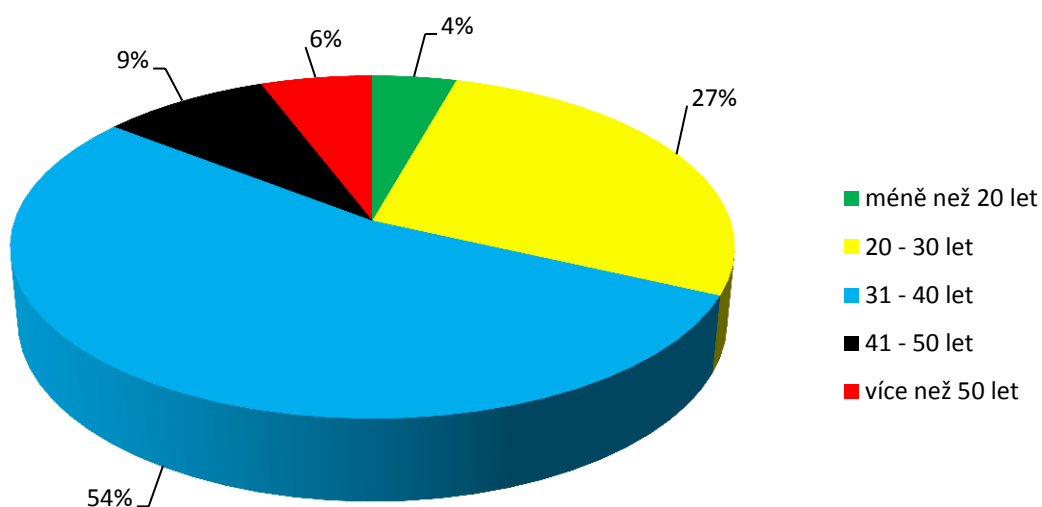

4.3.2.2 Rozdělení respondentů dle věkové kategorie

Tab. 3 – rozdělení dle věkové kategorie

odpověď	počet	%
Méně než 20 let	3	4 %
20 – 30	19	27 %
31 – 40	37	54 %
41 – 50	6	9 %
Více než 50 let	4	6 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 3 – graf: rozdělení dle věkové kategorie

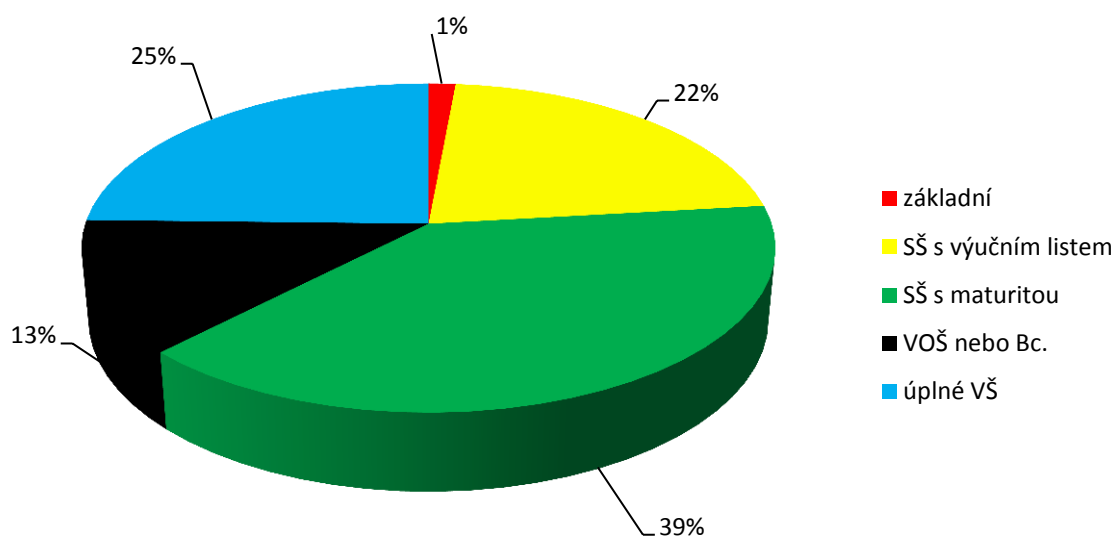

4.3.2.3 Rozdělení respondentů dle vzdělání

Tab. 4 – rozdělení dle vzdělání

odpověď	počet	%
Základní	1	1 %
SŠ s výučním listem	15	22 %
SŠ s maturitou	27	39 %
VOŠ nebo Bc.	9	13 %
Úplné VŠ	17	25 %
Celkem	69	100 %

Obr. 4 – graf: rozdělení dle vzdělání

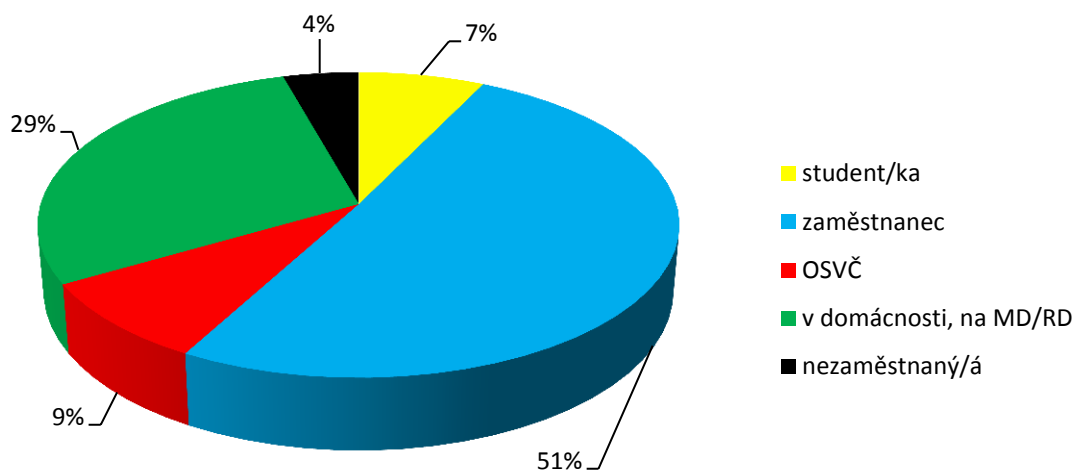

4.3.2.4 Rozdělení respondentů dle ekonomického postavení

Tab. 5 – rozdělení dle ekonomického postavení

odpověď	počet	%
Student/ka	5	7 %
Zaměstnanec	35	51 %
OSVČ	6	9 %
V domácnosti, MD/RD	20	29 %
Nezaměstnaný/á	3	4 %
Pracující důchodce	0	0 %
Nepracující důchodce	0	0 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 5 – graf: rozdělení dle ekonomického postavení

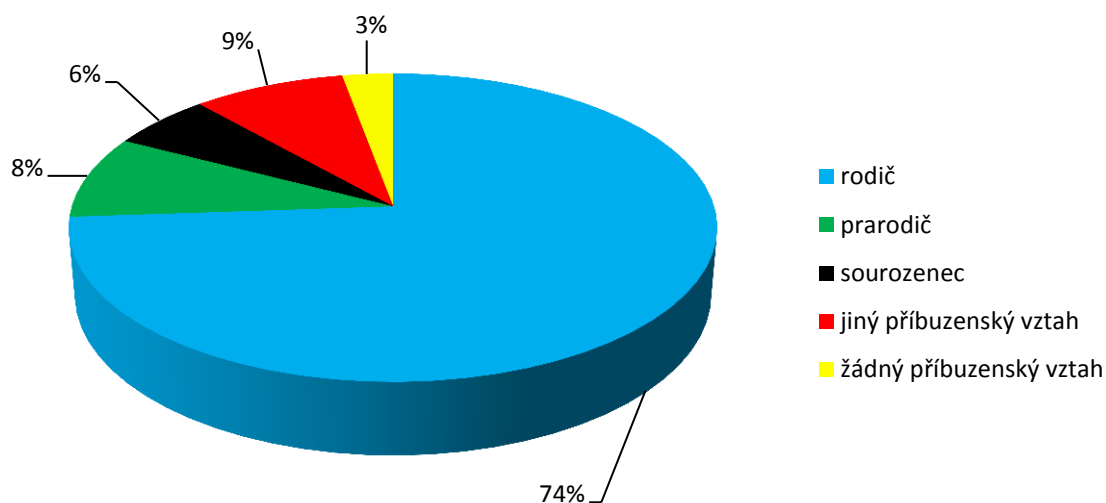

4.3.2.5 Rozdělení respondentů dle vztahu k dítěti

Tab. 6 – rozdělení dle vztahu k dítěti

odpověď	počet	%
Rodič	51	74 %
Prarodič	6	8 %
Sourozenec	4	6 %
Jiný příbuzenský vztah	6	9 %
Žádný příbuzenský vztah	2	3 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 6 – graf: rozdělení dle vztahu k dítěti

4.4 Rozbor výsledků výzkumu

Na základě dat získaných z dotazníků jsem vytvořila soustavu tabulek a grafů, které se vztahují k jednotlivým otázkám.

Pro potvrzení / vyvrácení hypotéz jsem využila statistické metody relativní četnosti a testu nezávislosti Chí kvadrát pro kontingenční tabulku.

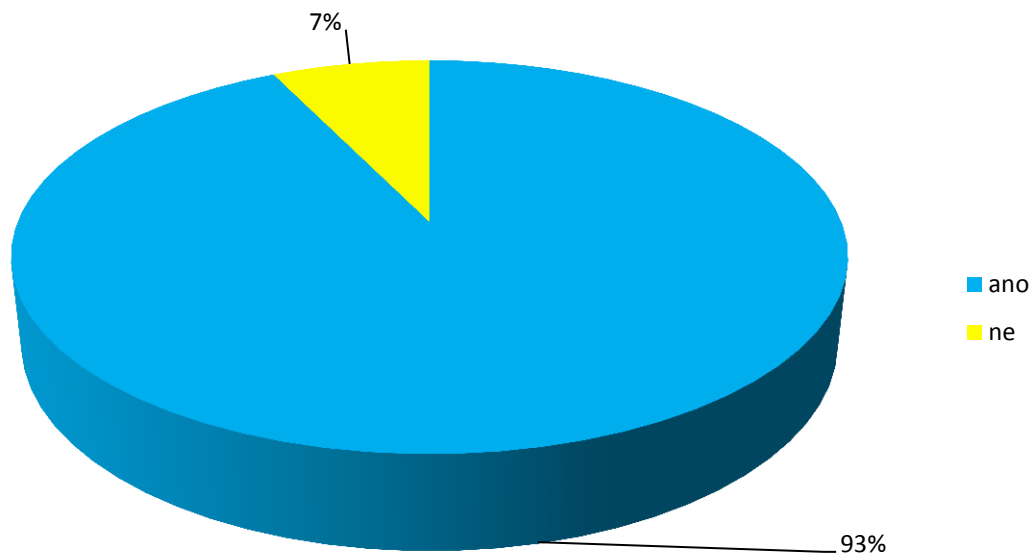
4.4.1 Výzkumná otázka č. 1: Hrají si RP s dětmi?

Otázka v dotazníku č. 1: *Hrajete si s dítětem? (ano / ne)*

Tab. 7 – otázka č. 1

odpověď	počet	%
Ano	64	93 %
Ne	5	7 %
<i>Celkem</i>	69	100 %

Obr. 7 – graf: otázka č. 1

Na otázku, zda si RP s dětmi hrají, odpověděli respondenti podle mých předpokladů kladně. Pouhých 7% si s dětmi nehraje. Otázkou je, proč? Těchto 7% tvoří 5 respondentů, 2 muži a 3 ženy. Pokud jde o ekonomické postavení těchto respondentů, jde o 1 zaměstnance, 1 studentku, 2 nezaměstnané a 1 v domácnosti, na MD/RD. Z hlediska vztahu k dítěti jde o 2 sourozence, 2 rodiče a 1 prarodiče. Jaké jsou důvody však, bohužel, dotazník nezkoumal.

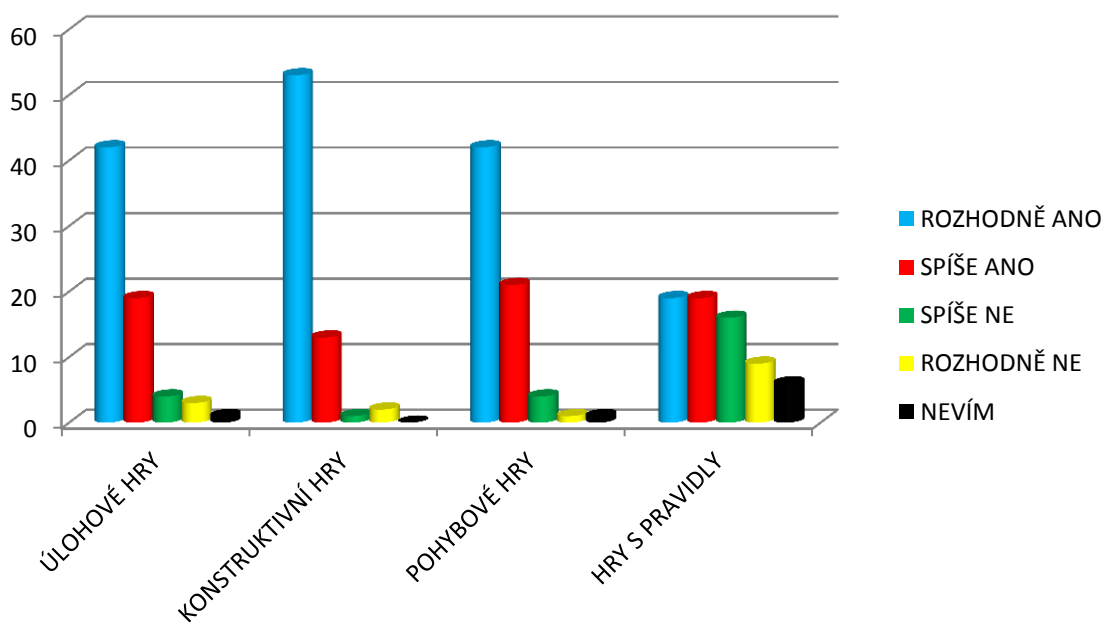
4.4.2 Výzkumná otázka č. 2: Jaké typy her volí děti nejčastěji?

Otázka v dotazníku č. 2, 3: (2) *Pozorujete u dítěte tyto typy činnosti / hry? (rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – hry úlohové / hry konstruktivní / hry pohybové / hry s pravidly* (3) *Který typ činnosti je nejčastější? (hry úlohové / hry konstruktivní / hry pohybové / hry s pravidly)*

Tab. 8 – otázka č. 2

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
Hry úlohové	42	19	4	3	1
Hry konstruktivní	53	13	1	2	0
Hry pohybové	42	21	4	1	1
Hry s pravidly	19	19	16	9	6

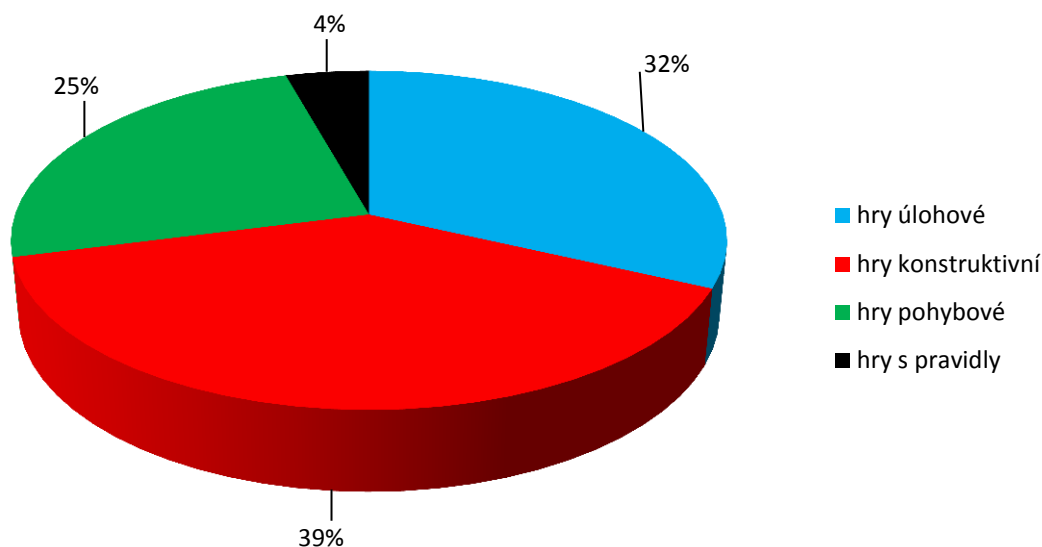
Obr. 8 – graf: otázka č. 2

Tab. 9 – otázka č. 3

odpověď	počet	%
Hry úlohové	22	32 %
Hry konstruktivní	27	39 %
Hry pohybové	17	25 %
Hry s pravidly	3	4 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 9 – graf: otázka č. 3

V otázce č. 2 respondenti hodnotili všechny typy her na pětibodové stupnici. Z tabulky je zřejmé, že dané typy her u svých předškoláků pozorují. Trochu slabší jsou hodnoty u her s pravidly, ale to by se dalo přisuzovat vývojovým etapám tohoto období. Hry s pravidly jsou typické spíše pro starší předškoláky. Konkrétní věk dětí respondentů však dotazník nezkoumal.

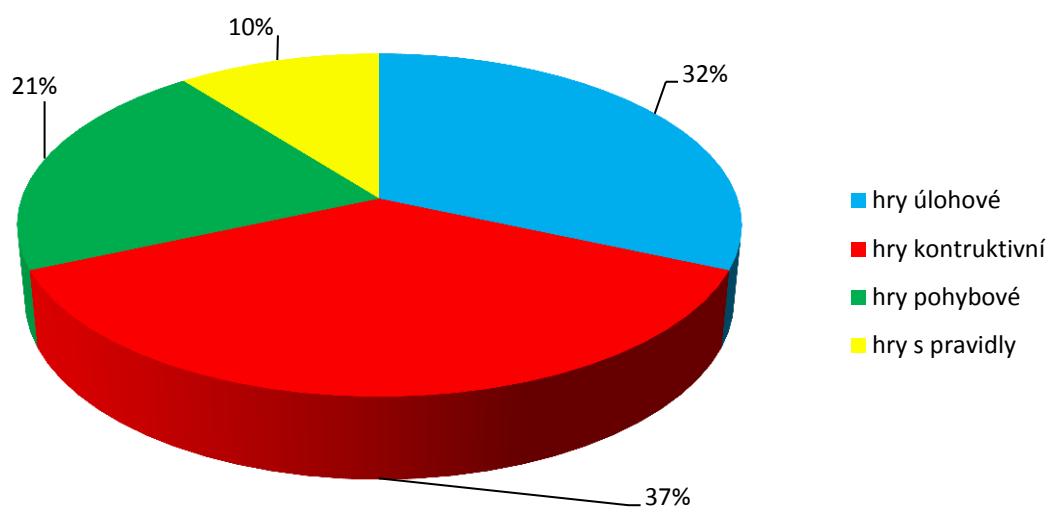
Tabulka 9 (otázka č. 3) uvádí nejčastější volbu dle respondentů. Z tohoto hlediska vedou hry konstruktivní, následovány úlohovými. Opět je zřejmé, že hry s pravidly zaujímají jen minimální podíl.

K otázce č. 3 se vztahuje také hypotéza **H1: Nejčastější volba typu hry se liší podle pohlaví respondentů** a hypotéza **H2: Respondenti-muži uvádějí hry s pravidly častěji, než respondenti-ženy**.

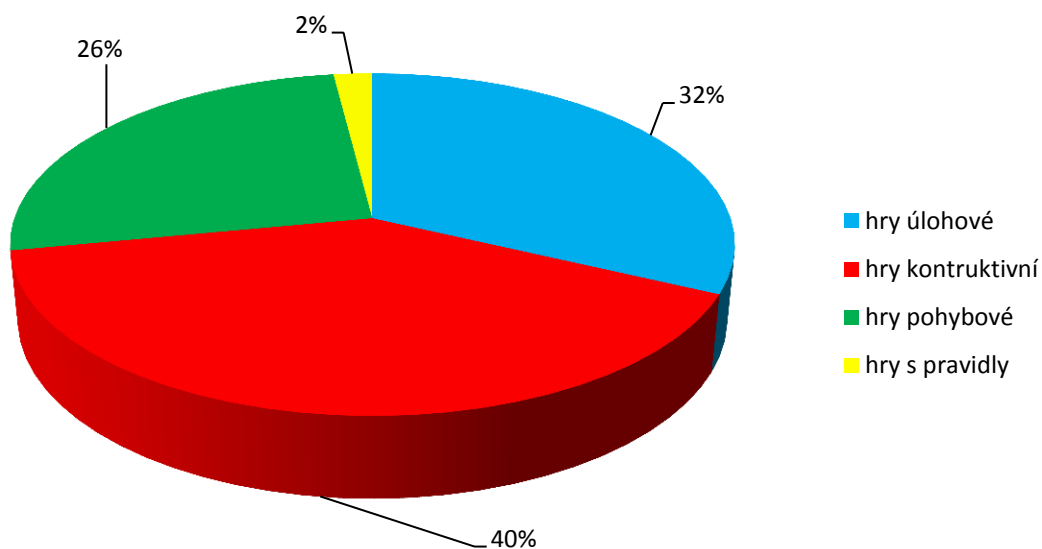
Tab. 10 – volba typu hry dle pohlaví respondentů

Typ hry	Muži	Ženy
Hry úlohové	6	16
Hry konstruktivní	7	20
Hry pohybové	4	13
Hry s pravidly	2	1

Obr. 10 – graf: volba hry X muži

Obr. 11 – graf: volba hry X ženy

Z grafů (obr. 10 a 11) je patrné, že poměr voleb dle pohlaví respondentů je takřka stejný, liší se jen minimálně, proto můžeme konstatovat, že hypotéza H1 „*Nejčastější volba typu hry se liší podle pohlaví respondentů.*“ není pravdivá a nelze ji tedy přijmout.

Naopak hypotéza H2 „Respondenti-muži uvádějí hry s pravidly častěji, než respondenti-ženy.“ se podle grafů relativní četnosti (obr. 10 a 11) potvrzuje.

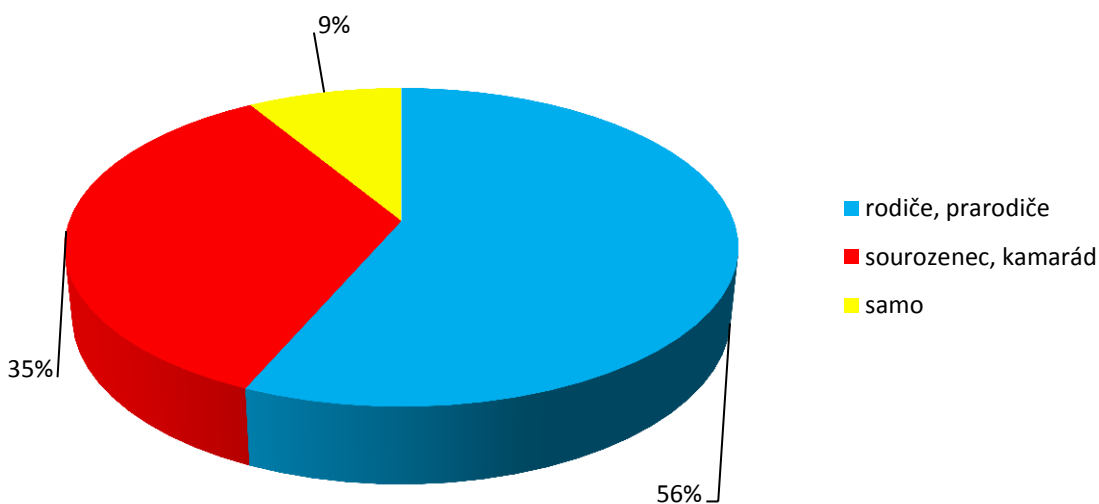
4.4.3 Výzkumná otázka č. 3: S kým si děti nejčastěji hrají?

Otázka v dotazníku č. 4: *S kým si dítě hraje nejčastěji? (rodiče, prarodiče / sourozenec, kamarád samo)*

Tab. 11 – otázka č. 4

odpověď	počet	%
Rodiče, prarodiče	39	56
Sourozenec, kamarád	24	35
Samo	6	9
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 12 – graf: otázka č. 4

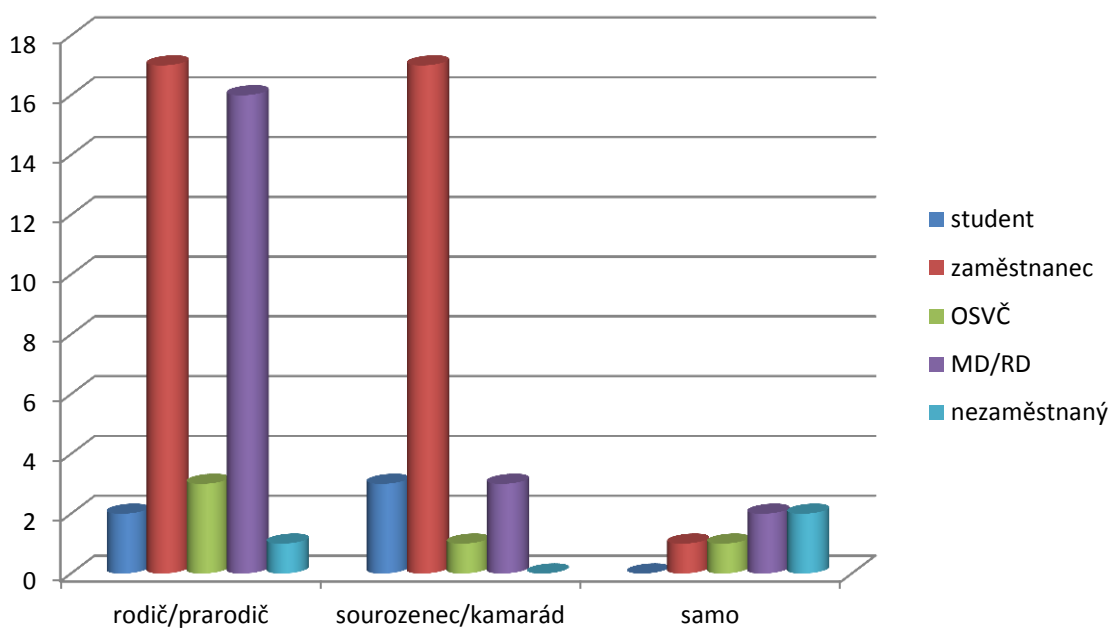
Obecně vzato nadpoloviční většina dětí (56%) má za herního partnera nejčastěji svého rodiče či prarodiče. 35% dětí si hraje se sourozenci či kamarády a pouze 9 % dětí si nejčastěji hraje samo. Zda se volba herního partnera liší s ohledem na ekonomické

postavení respondentů, zkoumá hypotéza *H3: Volba herního partnera se liší podle ekonomického postavení respondentů*“.

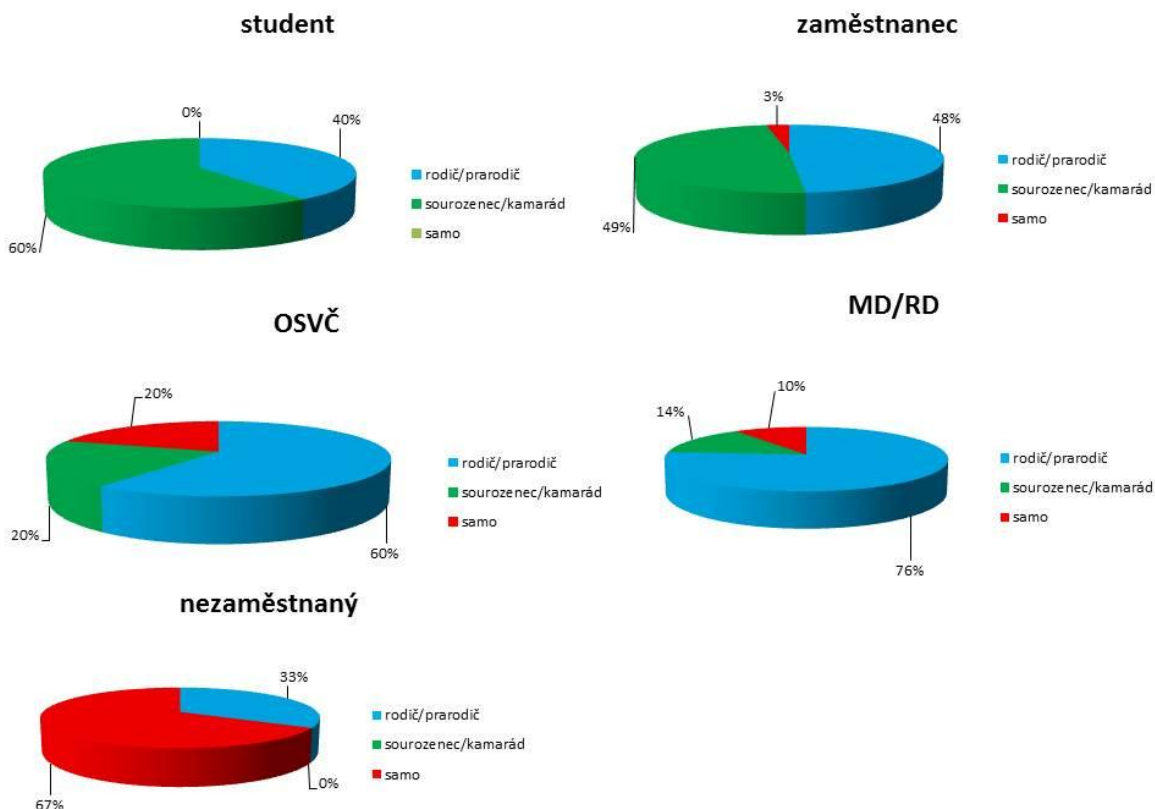
Tab. 12 – volba herního partnera dle ekonomického postavení

	student	zaměst.	OSVČ	MD/RD	nezam.	pr.důch.	nepr.důch.
Rodič Prarodič	2	17	3	16	1	0	0
Sourozenec Kamarád	3	17	1	3	0	0	0
Samo	0	1	1	2	2	0	0

Obr. 13 - volba herního partnera dle ekonomického postavení

Obr. 14 - volba herního partnera dle ekonomického postavení

Na základě grafů s relativní četností lze potvrdit hypotézu H3 „*Volba herního partnera se liší podle ekonomického postavení respondentů*“. Za povšimnutí však stojí graf týkající se respondentů-nezaměstnaných, kdy si rodiče hrají s dítětem jen v 33% a ve zbylých 67% si dítě hraje nejčastěji.

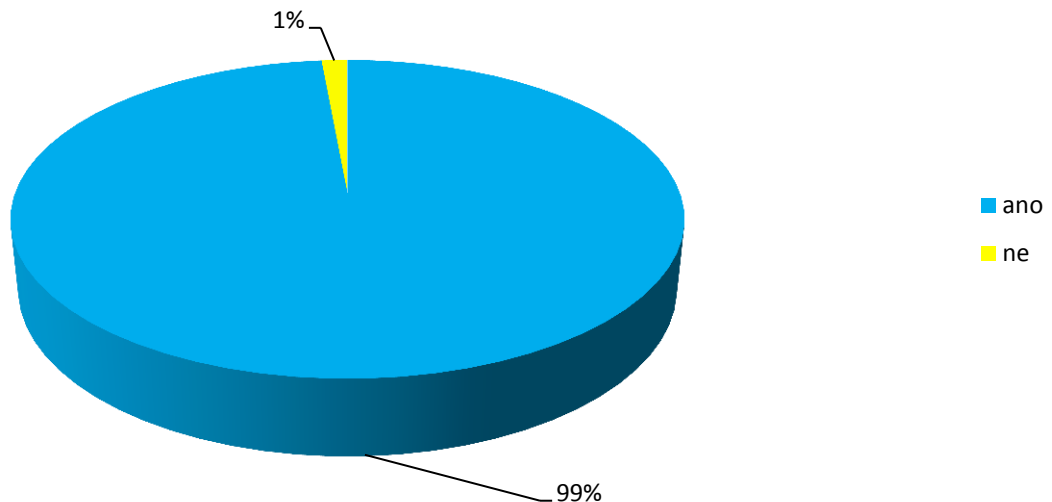
4.4.4 Výzkumná otázka č. 4: Kupují RP dětem hračky?

Otázka v dotazníku č. 5: *Kupujete dítěti hračky? (ano / ne)*

Tab. 13 – otázka č. 5

odpověď	počet	%
Ano	68	99 %
Ne	1	1 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 15 - otázka č. 5

Z tabulky i grafu je evidentní, že respondenti hračky dětem kupují, pouze 1% tvořené 1 respondentem na tuto otázku odpověděl negativně.

Další otázky v dotazníku se věnují nakupování hraček podrobněji. Zajímalo mne, jak často, jaké a kde respondenti hračky nakupují. Zaměřila jsem se také na jednotlivá kritéria a jejich důležitost pro respondenty.

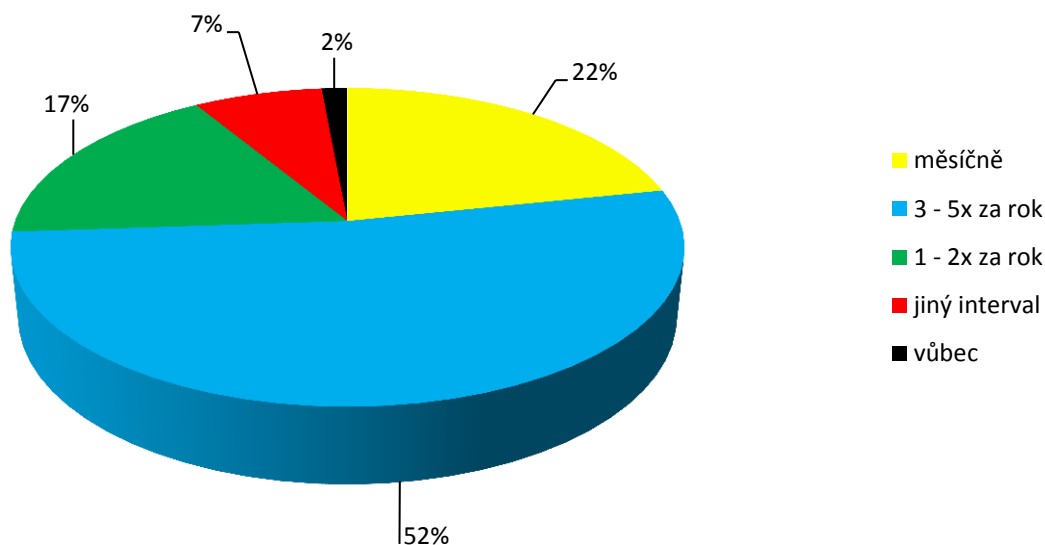
4.4.5 Výzkumná otázka č. 5: Jak často RP dětem hračky kupují?

Otázka v dotazníku č. 6: *Jak často kupujete hračky? (měsíčně / 3 – 5x za rok / 1 – 2x za rok / jiný interval / vůbec)*

Tab. 14 – otázka č. 6

odpověď	počet	%
Měsíčně	15	22 %
3 – 5x za rok	36	52 %
1 – 2x za rok	12	17 %
Jiný interval	5	7 %
Vůbec	1	2 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 16 – otázka č. 6

Otázkou č. 6 jsem zkoumala frekvenci nákupu hraček. V následující otázce se zaměřuji na příležitosti, ke kterým respondenti hračky nakupují (narozeniny, vánoce, mezinárodní dny a svátky, jako odměna, jen tak).

Z tohoto důvodu je možno dopředu předpokládat, jaká bude nejčastější frekvence nákupu hraček s ohledem na skutečnost, že lidé většinou nakupují u příležitosti narozenin, jmenin a vánoc, a to už se přiklání k frekvenci 3x za rok. Jak je vidět z grafu (obr. 16), moje předpoklady se potvrdily.

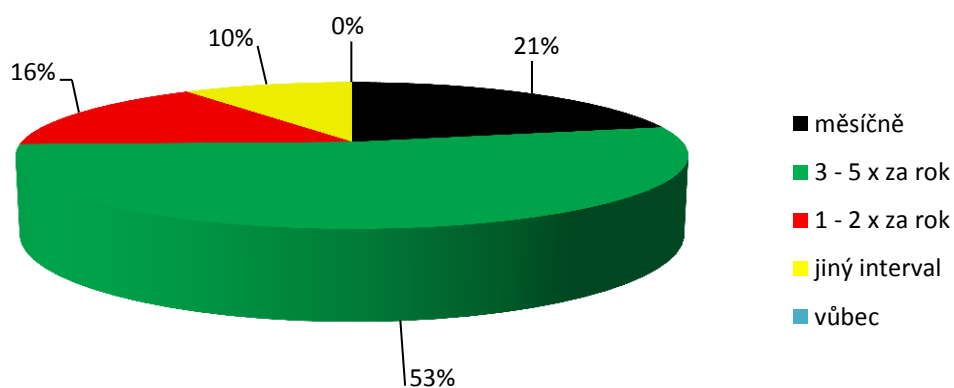
22% respondentů nakupuje hračky měsíčně, což mi nepřipadá moc vhodné. Děti by neměly dostávat hračky tak často, neboť velké množství hraček vede k tomu, že děti ztrácí motivaci ke hře a „přelétají“ od jedné k druhé bez většího zaujetí.

K této otázce se vztahuje také hypotéza H4: „*Respondenti-rodiče kupují hračky méně často než respondenti-ostatní.*“

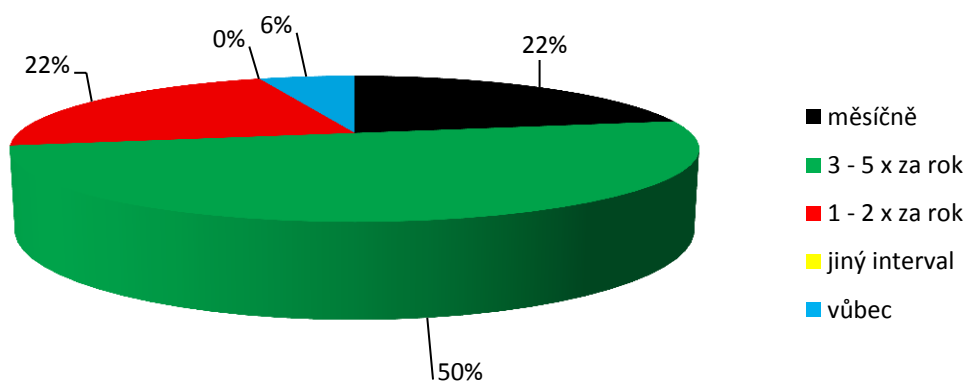
Tab. 15 – frekvence nákupu hraček

	rodič	ostatní
Měsíčně	11	4
3 – 5 x za rok	27	9
1 – 2 x za rok	8	4
Jiný interval	5	0
Vůbec	0	1

Obr. 17 – frekvence nákupu hraček z pohledu respondentů-rodičů

Obr. 18 – frekvence nákupu hraček z pohledu respondentů-ostatních

Tuto hypotézu jsem se rozhodla ověřit také statistickým testem nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Začnu nejprve formulováním nulové a alternativní hypotézy.

H₀: Mezi četnostmi odpovědí na uvedené otázky není souvislost.

H_A: Mezi odpověďmi respondentů je souvislost.

Testování významnosti provedeme na hladině významnosti 0,05.

Výsledky získané dotazníkem si nejprve zapíšeme do kontingenční tabulky. Vypočítáme očekávané četnosti O pro každé pole kontingenční tabulky. Očekávané četnosti vypočítáme vynásobením marginálních četností (MČ) v tabulce a součin vydělíme celkovou četností (CČ).

$$O = \frac{\text{MČ} \cdot \text{MČ}}{\text{CČ}}$$

Tab. 16 – kontingenční tabulka

	měsíčně	3 – 5 x/rok	1 – 2 x/rok	jiný interval	vůbec	
rodič	11 (11)	27 (27)	8 (9)	5 (4)	0 (1)	51
ostatní	4 (4)	9 (9)	4 (3)	0 (1)	1 (0,3)	18
	15	36	12	5	1	69

Dále vypočítáme pro každé pole tabulky hodnotu $\frac{(P-O)^2}{O}$. Pro daná pole tabulky jsem vypočítala tyto hodnoty: 0; 0; 0; 0; 0,1; 0,3; 0,25; 1; 0; 1,6. Testové kritérium χ^2 vypočítáme jako součet vypočítaných hodnot $\frac{(P-O)^2}{O}$.

$$\chi^2 = \sum \frac{(P-O)^2}{O} = 0+0+0+0+0,1+0,3+0,25+1+0+1,6 = \mathbf{3,25}.$$

Je třeba si určit počet stupňů volnosti vypočítaného testového kritéria. To určíme podle vzorce $f = (r - 1) \cdot (s - 1)$, kde r je počet řádků a s počet sloupců v kontingenční tabulce.

$$f = (r - 1) \cdot (s - 1) = (2 - 1) \cdot (5 - 1) = 4.$$

Pro vypočítaný počet stupňů volnosti a zvolenou hladinu významnosti 0,05 najdeme ve statistických tabulkách kritickou hodnotu testového kritéria $\chi^2_{0,05}(4) = \mathbf{9,488}$. Srovnáme-li vypočítanou hodnotu testového kritéria s hodnotou kritickou, zjišťujeme, že vypočítaná

hodnota je menší, proto nelze odmítnout nulovou hypotézu. Mezi odpověďmi tedy nebyla prokázána statisticky významná souvislost.

Hypotéza H4: „*Respondenti-rodiče kupují hračky méně často než respondenti-ostatní.*“ se nepotvrdila.

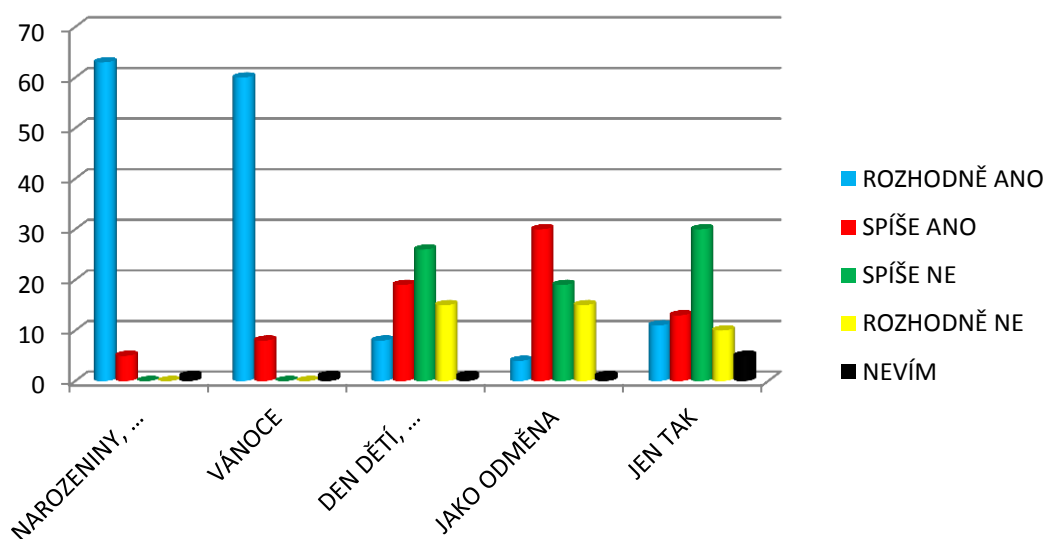
4.4.6 Výzkumná otázka č. 6: K jakým příležitostem RP dětem hračky kupují?

Otázka v dotazníku č. 7: *Kupujete hračky k následujícím příležitostem? (rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – narozeniny, jmeniny / vánoce / Den dětí, nebo jiné mezinárodní dny a svátky / jako odměna za nějaký čin / žádná konkrétní příležitost, jen tak*

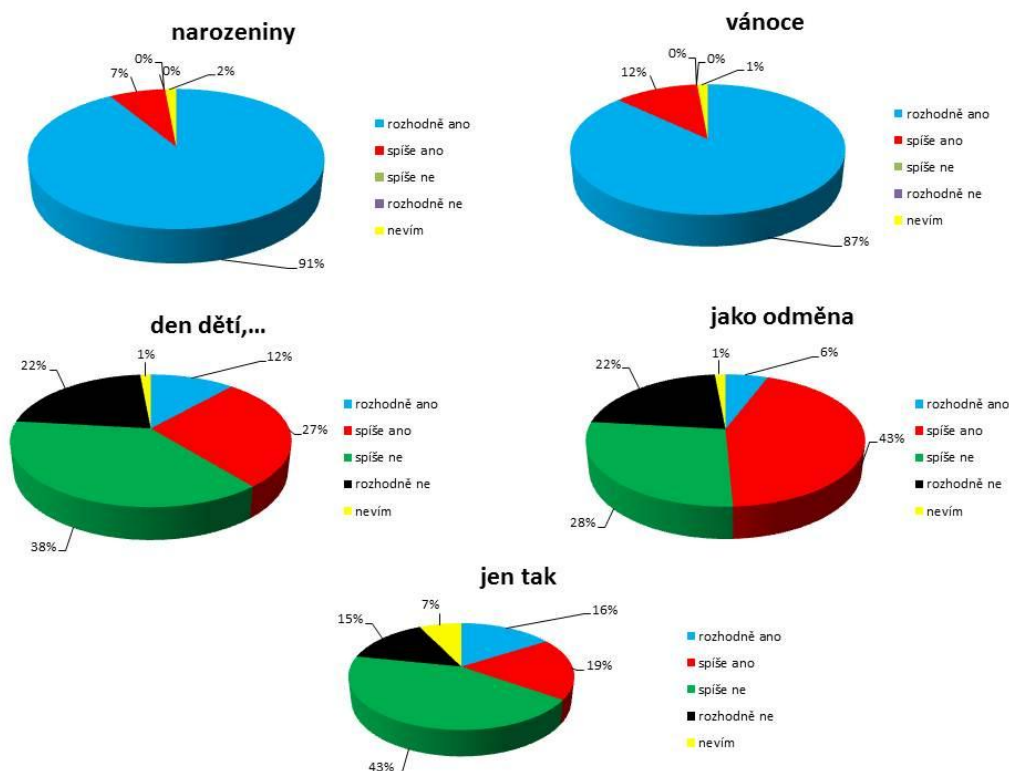
Tab. 17 – otázka č. 7

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
Narozeniny, ...	63	5	0	0	1
Vánoce	60	8	0	0	1
Den dětí, ...	8	19	26	15	1
Jako odměna	4	30	19	15	1
Jen tak	11	13	30	10	5

Obr. 19 – graf: otázka 7

Obr. 20 – grafy pro jednotlivé příležitosti

Z grafu (obr. 19 a 20) je vidět, že respondenti rozhodně nakupují hračky k příležitostem, jako jsou narozeniny, jmeniny a vánoce. Je vidět, že se neobjevil nikdo, kdo by při těchto příležitostech hračku nekoupil. Pokud jde o ostatní příležitosti, jsou výsledky poměrně rovnoměrně rozloženy. 49% (6% rozhodně ano a 43% spíše ano) respondentů nakupuje hračky jako odměnu za nějaký čin, 39% (12% rozhodně ano a 27% spíše ano) respondentů při příležitosti Dne dětí či jiných svátků či mezinárodních dní, 35% (16% rozhodně ano a 19% spíše ano) respondentů kupuje hračky bez konkrétní příležitosti, jen tak.

Kdybychom měli jednotlivé příležitosti seřadit podle toho, nakolik respondenti nakupují, na 1. místě by se s 99% umístila příležitost vánočních svátků, 2. místo by patřilo 98% ve prospěch narozenin a jmenin. Následovaly by hračky za odměnu s 49%, ke Dni dětí (39%) a poslední místo by zaujaly hračky kupované jen tak, bez konkrétní příležitosti (35%).

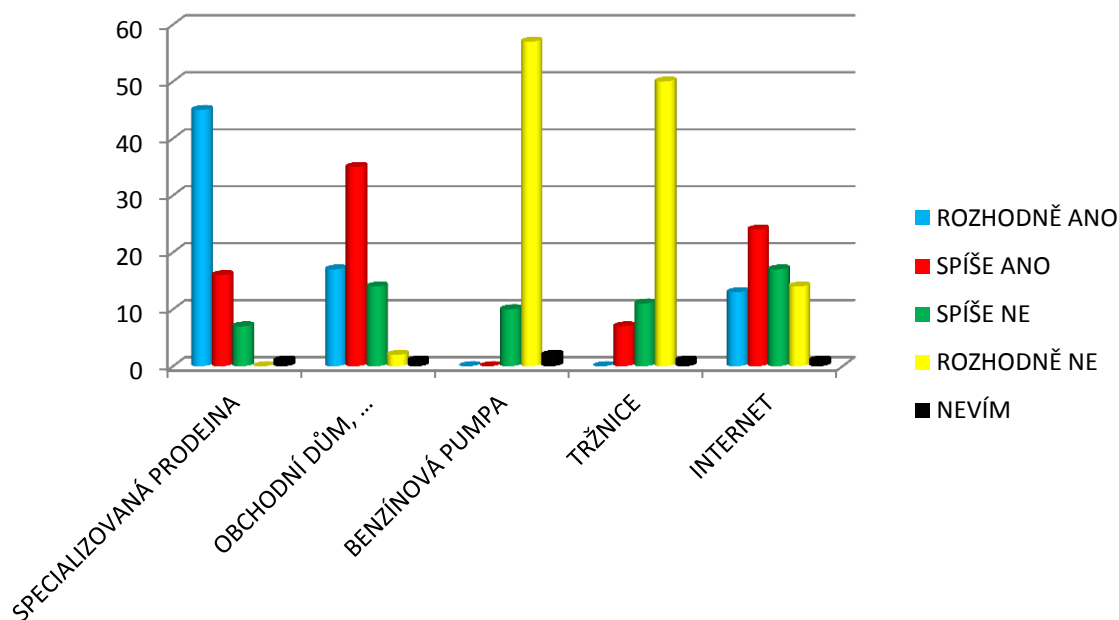
4.4.7 Výzkumná otázka č. 7: Kde RP hračky kupují?

Otázka v dotazníku č. 9: *Kde nakupujete hračky? (rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – specializovaná prodejna / OD, supermarket, hypermarket / benzínová pumpa / tržnice / internet*

Tab. 18 – otázka č. 9

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
Special. prodejna	45	16	7	0	1
Obch. dům, ...	17	35	14	2	1
Benzín. pumpa	0	0	10	57	2
Tržnice	0	7	11	50	1
Internet	13	24	17	14	1

Obr. 21 – otázka č. 9

Otázka č. 9 v dotazníku zkoumala, v jakých prodejnách respondenti hračky nakupují. Jako volby pro své odpovědi měli specializované prodejny (hračkářství), obchodní domy a markety, benzínové pumpy, tržnice a internetové obchody či aukční portály.

Z tabulky i grafu (obr. 21) je zřejmé, že respondenti hračky nenakupují na benzínových pumpách ani na tržnicích, neboť se odpovědi přikláněly převážně k negativním volbám.

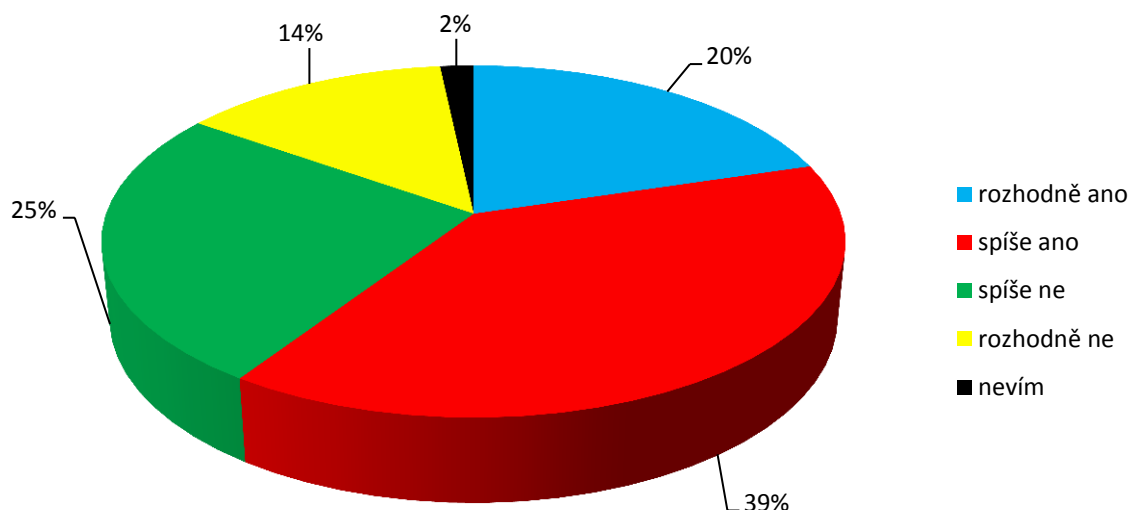
Největší počet dotazovaných uvedl jako místo pro nákup hraček specializovanou prodejnu, na druhé pozici obchodní domy a na třetím místě internet.

Jak se liší nakupování hraček právě přes internet, zkoumá hypotéza H5: „**Respondenti do 40 let nakupují přes internet častěji než respondenti nad 40 let.**“ Pro účely této hypotézy jsem respondenty sloučila pouze do dvou skupin, kdy hraničním věkem bylo 40 let.

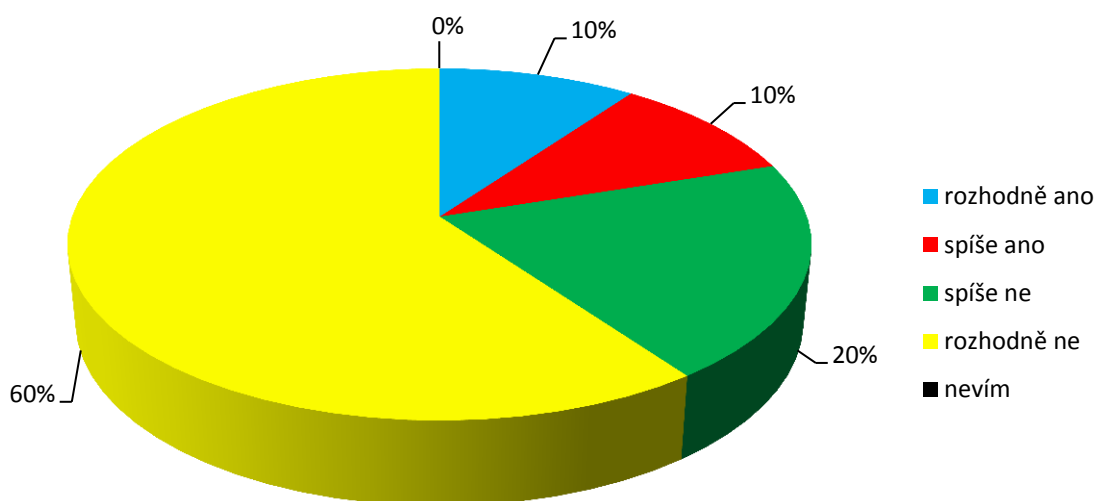
Tab. 19 – věk X nákup přes internet

odpověď	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	nevím
Do 40 let	12	23	15	8	1
Nad 40 let	1	1	2	6	0

Obr. 22 – graf: věk do 40 let X nákup přes internet

Obr. 23 – graf: věk nad 40 let X nákup přes internet

Z procentuálního vyjádření ve výše uvedených grafech (obr. 22 a 23) vyplývá, že respondenti nad 40 let nakupování přes internet nepovažují za prioritní. Důvodem může být to, že starší generace neholduje novodobým technologiím tak, jak je tomu u mladších lidí, svůj podíl zajisté hraje i nedůvěra. Oproti tomu respondenti do 40 let věku uvádějí, že nakupují přes internet v poměru 59%. To znamená, že hypotéza H5: „*Respondenti do 40 let nakupují přes internet častěji než respondenti nad 40 let.*“ se potvrdila.

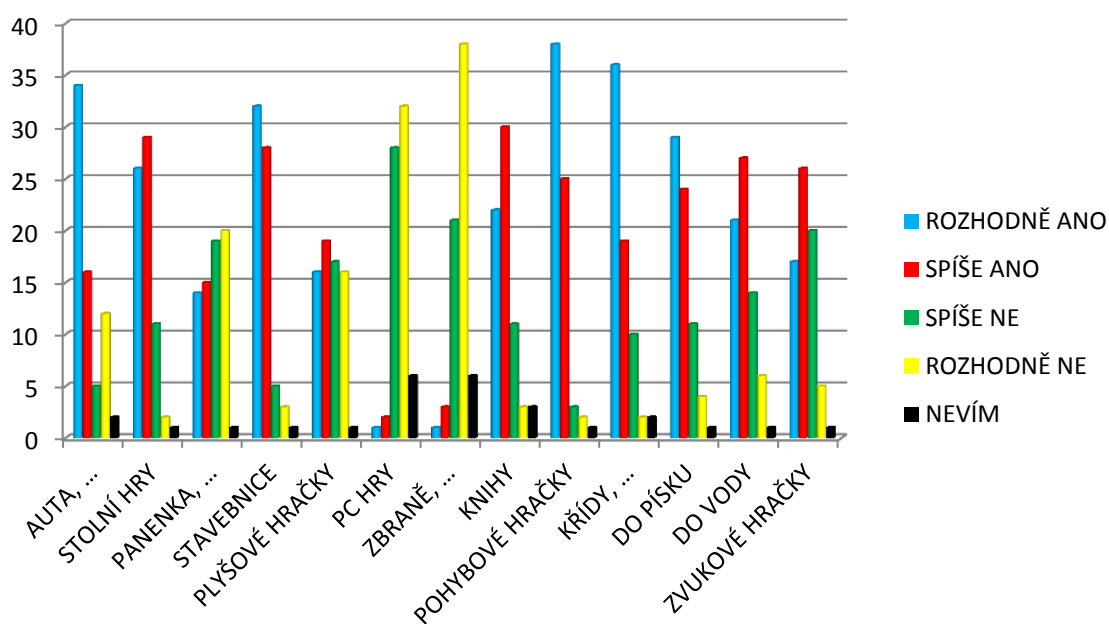
4.4.8 Výzkumná otázka č. 8: Jaké hračky RP dětem kupují?

Otázka v dotazníku č. 8: *Jaké hračky kupujete? (rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – auta... / stolní hry / panenky... / stavebnice / plyšové / PC hry / zbraně, vojáčky / knihy / pohybové / křídly... / do písku / do vody / zvukové*

Tab. 20 – otázka č. 8

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
Auta, ...	34	16	5	12	2
Stolní hry	26	29	11	2	1
Panenko, ...	14	15	19	20	1
Stavebnice	32	28	5	3	1
Plyšové hračky	16	19	17	16	1
PC hry	1	2	28	32	6
Zbraně, ...	1	3	21	38	6
Knihy	22	30	11	3	3
Pohybové hračky	38	25	3	2	1
Křídý, ...	36	19	10	2	2
Do písku	29	24	11	4	1
Do vody	21	27	14	6	1
Zvukové hračky	17	26	20	5	1

Obr. 24 – otázka č. 8

Touto otázkou jsem se snažila zdokumentovat výběr konkrétních hraček. Při sestavování škály hraček jsem vycházela z rozdělení Mišurcové (1980), které jsem rozšířila o další typy (PC hry, zbraně, knihy).

Ačkoliv jsem knihy v literatuře jako hračky nenašla, přesto jsem je zařadila do výčtu hraček, protože z vlastní zkušenosti vím, že u dětí předškolního věku bývají oblíbené a četba příběhů a pohádek je důležitá pro jejich mentální i sociální rozvoj.

Jde spíše o sondu, výsledná data nelze zhodnotit procentuálně, neboť se liší výběr hraček podle pohlaví dítěte (holčičkám se častěji kupují panenky, kluci upřednostňují auta, zbraně, atd.), které se dotazníkem nezkoumalo. Nicméně i tak lze zkonstatovat, že počítačové hry a zbraně patří k nejméně kupovaným hračkám.

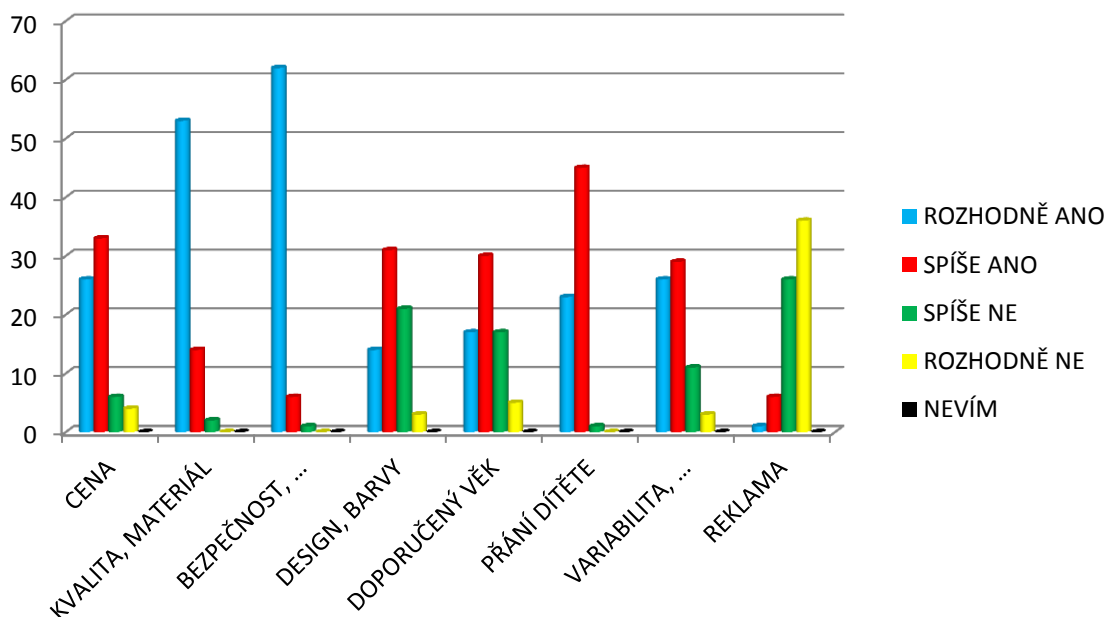
4.4.9 Výzkumná otázka č. 9: Jaká kritéria jsou pro RP při nákupu hraček důležitá?

Otázka v dotazníku č. 10 a 11: *(10) Jak moc jsou pro vás při výběru hračky rozhodující daná kritéria? (rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím) – cena / kvalita, materiál / bezpečnost, zdravotní nezávadnost / design, barvy / doporučený věk / přání dítěte / variabilita, multifunkčnost / reklama (11) Které kritérium je pro vás nejdůležitější? (cena / kvalita, materiál / bezpečnost, zdravotní nezávadnost / design, barvy / doporučený věk / přání dítěte / variabilita, multifunkčnost / reklama)*

Tab. 21 – otázka č. 10

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
Cena	26	33	6	4	0
Kvalita, materiál	53	14	2	0	0
Bezpečnost, ...	62	6	1	0	0
Design, barvy	14	31	21	3	0
Doporučený věk	17	30	17	5	0
Přání dítěte	23	45	1	0	0
Variabilita, ...	26	29	11	3	0
Reklama	1	6	26	36	0

Obr. 25 – otázka č. 10

Na českém trhu je poměrně velká nabídka hraček všeho druhu. Najdeme zde hračky s českou tradicí (stavebnice, dřevěné hračky,...), převážnou část však tvoří hračky zahraničního trhu, které pomocí reklamy útočí na naše peněženky.

Vybrat správnou hračku není vůbec jednoduché. Měli bychom dbát na určitá kritéria, kterým se věnuji v kapitole 3.2.1 Jak vybrat správnou hračku.

Nakolik jsou daná kritéria důležitá pro respondenty, ukazuje graf (obr. 25) Je zřejmé, že mezi nejdůležitější patří hledisko bezpečnosti a zdravotní nezávadnosti, následované kvalitou a materiálem. V souvislosti s tím mne napadá otázka, zda respondenti při koupi hračky pozorně sledují štítky s označením, aby zjistili, z jakého materiálu je hračka vyrobená, zda odpovídá normám určeným pro děti apod.

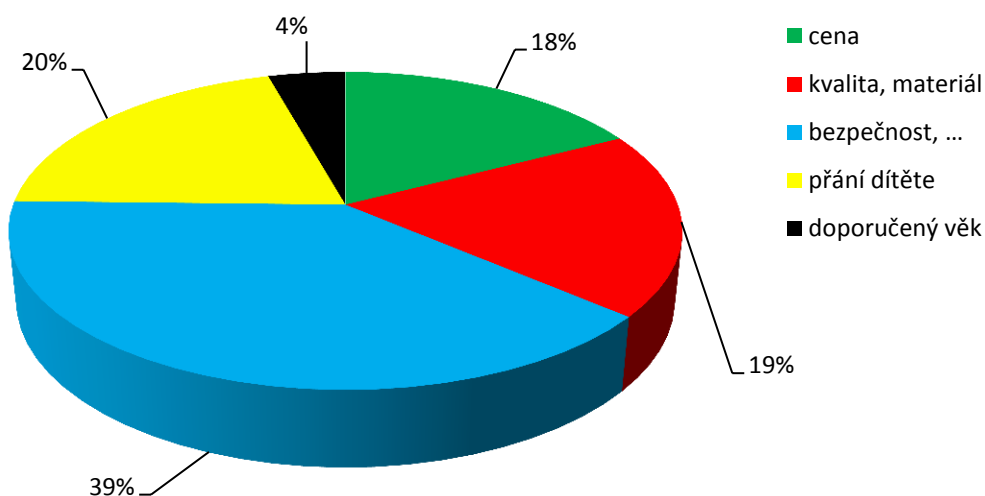
S bezpečností souvisí také doporučený věk. Ne každá hračka je vhodná pro každé dítě. Dle grafu však doporučený věk nehraje pro respondenty takovou roli.

Následující otázkou jsem chtěla zjistit, které kritérium respondenti považují za nejdůležitější.

Tab. 22 – otázka č. 11

odpověď	počet	%
Cena	12	18 %
Kvalita, materiál	13	19 %
Bezpečnost, zdr. nezávadn.	27	39 %
Design, barvy	0	0 %
Doporučený věk	3	4 %
Přání dítěte	14	20 %
Variabilita, multifunkčnost	0	0 %
Reklama	0	0 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 26 – otázka č. 11

Z předchozího grafu vyplynulo, že nejdůležitějšími kritérii jsou bezpečnost a zdravotní nezávadnost spolu s kvalitou a materiálem hračky. Když však měli respondenti vybrat pouze jedno jediné kritérium, pro ně nejdůležitější, 39% vybralo bezpečnost, kvalitu však pouze 19%. 20% respondentů zvolilo jako nejdůležitější přání dítěte a 18% cenu.

Design, variabilita ani reklama nepatří mezi nejdůležitější kritéria výběru vůbec. Doporučený věk zvolilo jako nejdůležitější jen 4% dotazovaných.

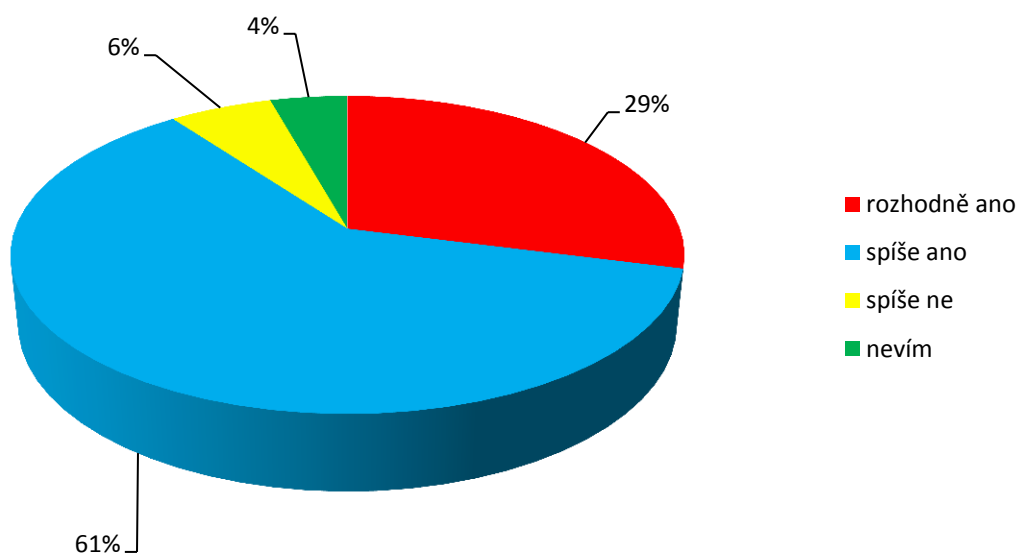
4.4.10 Výzkumná otázka č. 10: Jsou RP spokojeni s nabídkou hraček na našem trhu?

Otázka v dotazníku č. 12: *Jste spokojeni s nabídkou hraček na našem trhu? (rozhodně ano / spíše ano / spíše ne / rozhodně ne / nevím)*

Tab. 23 – otázka č. 12

odpověď	počet	%
Rozhodně ano	20	29 %
Spíše ano	42	61 %
Spíše ne	4	6 %
Rozhodně ne	0	0 %
Nevím	3	4 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 27 – otázka č. 12

Z výsledků je vidět, že spokojenost s nabídkou hraček činí celkem 90%, 29% respondentů je rozhodně spokojeno, 61% spíše spokojeno. 4% respondentů zvolila variantu „nevím“ a jen 6% uvedlo, že je s nabídkou nespokojena.

Jak a zda se liší spokojenost respondentů s nabídkou hraček v souvislosti s jejich věkem, zkoumá hypotéza **H6: Spokojenost s nabídkou hraček se neliší podle věku respondentů.**

Tuto hypotézu jsem se rozhodla ověřit statistickým testem nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Začnu nejprve formulováním nulové a alternativní hypotézy.

H₀: Mezi četnostmi odpovědí na uvedené otázky není souvislost.

H_A: Mezi odpověďmi respondentů je souvislost.

Testování významnosti provedeme na hladině významnosti 0,05.

Výsledky získané dotazníkem si nejprve zapíšeme do kontingenční tabulky. Vypočítáme očekávané četnosti O pro každé pole kontingenční tabulky. Očekávané četnosti vypočítáme vynásobením marginálních četností (MČ) v tabulce a součin vydělíme celkovou četností (CČ).

$$O = \frac{M\check{C} \cdot M\check{C}}{C\check{C}}$$

Tab. 24 – kontingenční tabulka

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	
Méně než 20 let	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (0,1)	3
20 – 30 let	1 (5,5)	17 (11,6)	1 (1,1)	0 (0)	0 (0)	19
31 – 40 let	14 (10,7)	20 (22,5)	3 (2,1)	0 (0)	0 (0)	37
41 – 50 let	3 (1,7)	3 (3,7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	6
Více než 50 let	2 (1,2)	2 (2,4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4
	20	42	4	0	3	69

Dále vypočítáme pro každé pole tabulky hodnotu $\frac{(P-O)^2}{O}$. Pro daná pole tabulky jsem vypočítala tyto hodnoty: 0; 0; 0; 0; 84,1; 3,7; 2,5; 0,01; 0; 0; 1,01; 0,3; 0,4; 0; 0; 0,99; 0,1; 0; 0; 0; 0,5; 0,06; 0; 0; 0. Testové kritérium χ^2 vypočítáme jako součet vypočítaných hodnot $\frac{(P-O)^2}{O}$.

$$\chi^2 = \sum \frac{(P-O)^2}{O} =$$

0+0+0+0+84,1+3,7+2,5+0,01+0+0+1,01+0,3+0,4+0+0+0,99+0,1+0+0+0+0,5+0,06+0+0+

$$0 = \mathbf{93,67}$$

Je třeba si určit počet stupňů volnosti vypočítaného testového kritéria. To určíme podle vzorce $f = (r - 1) \cdot (s - 1)$, kde r je počet řádků a s počet sloupců v kontingenční tabulce.

$$f = (r - 1) \cdot (s - 1) = (5 - 1) \cdot (5 - 1) = 16.$$

Pro vypočítaný počet stupňů volnosti a zvolenou hladinu významnosti 0,05 najdeme ve statistických tabulkách kritickou hodnotu testového kritéria $\chi^2_{0,05}(16) = 26,296$.

Srovnáme-li vypočítanou hodnotu testového kritéria s hodnotou kritickou, zjišťujeme, že vypočítaná hodnota je mnohem větší, proto odmítáme nulovou hypotézu.

Mezi odpověďmi na danou otázku a věkem respondentů je statisticky významná souvislost. Tento závěr přijímáme s jistotou 95% (riziko omylu je 0,05 = 5%).

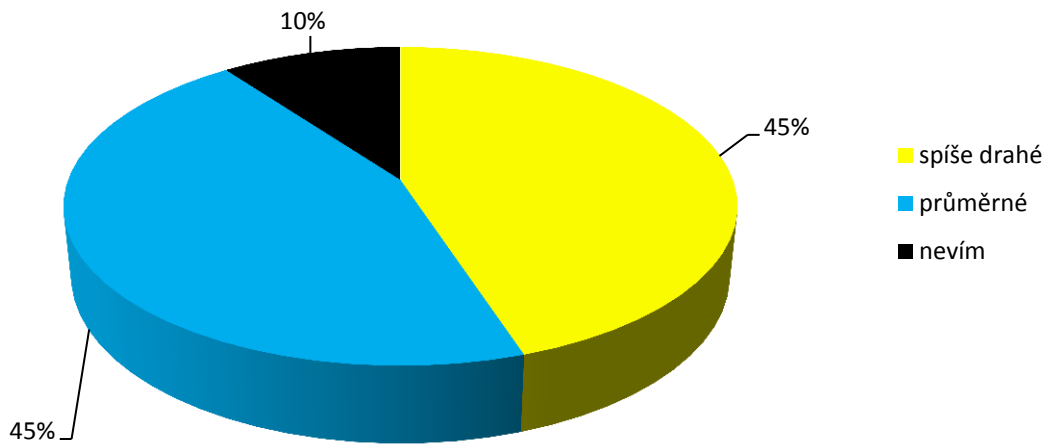
4.4.11 Výzkumná otázka č. 11: Jak RP vidí cenovou hodnotu hraček?

Otázka v dotazníku č. 13: *Považujete hračky na našem trhu za (spíše drahé / průměrné / spíše levné / nevím)*

Tab. 25 – otázka č. 13

odpověď	počet	%
Spíše drahé	31	45 %
Průměrné	31	45 %
Spíše levné	0	0 %
Nevím	7	10 %
<i>Celkem</i>	<i>69</i>	<i>100 %</i>

Obr. 28 – graf: otázka č. 13

Poslední otázka dotazníku zkoumala názory na ceny hraček. Jak je vidět z grafu (obr. 28), názory jsou vyrovnané. 10% dotazovaných nedokáže situaci vhodně posoudit, proto se přiklonili k možnosti „nevím“. Zbýlých 90% respondentů je rozděleno na poloviny, 45% lidí připadají hračky spíše drahé, stejný poměr respondentů považuje hračky na našem trhu za cenově průměrné.

Při posuzování ceny hračky je potřeba přihlížet k typu hračky – některé mohou být spíše dražší, jiné jsou zase levnější. Výběr je opravdu velký, proto si myslím, že si můžeme vybrat opravdu kvalitní hračky za přijatelnou cenu.

ZÁVĚR

Hra tvoří nedílnou a neodmyslitelnou součást lidského života. Je jednou z nejpřirozenějších činností dětí. Je zdrojem zábavy i poznání.

Tato práce se zaměřuje na hry a hračky dětí předškolního věku s cílem získat informace o dětské hře a hračce právě v této vývojové etapě člověka. Teoretická část definuje základní pojmy spjaté s danou problematikou. První kapitola se zabývá charakteristikou předškolního období z hlediska vývoje fyzického, psychického a socializace jedince. Další kapitola je věnována hře, vymezení pojmu, historii, vývoji názorů na dětskou hru, funkci hry a samozřejmě klasifikaci her. Nedílnou součástí hry je hračka, které se věnuje kapitola třetí. Popisuje její historii, ale především se zaměřuje na to, jak by měla vypadat správná hračka, a které hračky jsou vhodné pro předškolní věk.

Praktická část je zaměřena na kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Analyzuje herní činnost dětí předškolního věku v domácím prostředí a zaměřuje se na nakupování hraček. Respondenty jsou lidé, kteří mají ve své rodině dítě předškolního věku.

Staré rčení říká, že „Kdo si hraje, nezlobí.“ Můžeme k tomu také dodat, že kdo si hraje, rozvíjí se, učí se něčemu novému. Ke hře je potřeba také materiálního podnětu – hračky.

Dítě by mělo mít možnost poznat různorodé typy hraček, aby mohlo zapojit co nejvíce smyslů a schopností, a samozřejmě fantazii. To však neznamená, že by mělo mít hraček záplavu. Postačí jich několik, důležitá je však jejich variabilita. Je nesmírně důležité, aby si děti měly také s kým hrát. Stále hraje důležitou roli rodina, avšak v předškolním věku dítě začíná vyhledávat i sobě rovné spoluhráče.

Dospělí by měli být hrám přístupní, ale měli by ponechávat iniciativu především dítěti, pouze usměrňovat v případě vážných konfliktů. Je třeba poskytnout dítěti pocit důvěry, aby mělo tu správnou motivaci ke hře a k objevování nových věcí. Pokud bychom jim ve hře jakýmkoliv způsobem bránili, upírali bychom jim jejich právo na hru a omezovali tak jejich přirozený vývoj.

Jsem tedy ráda, že i výsledky výzkumu ukázaly, že rodinní příslušníci si s dětmi hrají a že jim kupují hračky. A to hračky kvalitní, bezpečné. Alespoň v to doufám. A snad každý, kdo si přečte tuto práci a později bude kupovat hračku pro nějaké dítě, bude vybírat mnohem pečlivěji a s větší rozvahou. Já tedy určitě ano.

Na závěr ještě jedna rada: když budete chtít koupit dítěti novou hračku, prohlédněte si dobře ty, které už má doma, a pokuste se je vhodně doplnit. Samozřejmě s ohledem na to, co má vaše dítě rádo.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BACUS, A. *Vaše dítě ve věku od 3 do 6 let*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-563-9.
- DAMBORSKÁ, M. aj. KOCH. *Psychologie a pedagogika dítěte*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1969.
- HARTL, P. a H. HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
- CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice. Základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0765-5.
- KOŤÁTKOVÁ, S. *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. Praha: GRADA, 2005. ISBN 80-247-0852-3.
- KOŤÁTKOVÁ, S. *Dítě a mateřská škola*. Praha: GRADA, 2008. ISBN 978-80-247-1568-1.
- KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*. Brno: CERM, 2001. ISBN 80-214-1844-3.
- LANGMEIER, J. a D. KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Praha: GRADA, 1998. ISBN 80-7169-195-X
- LANGMEIER, J. a D. KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Vyd. 2. Praha: GRADA, 2006. ISBN 80-247-1284-9.
- LISÁ, L. a M. KŇOURKOVÁ. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. Praha: AVICENUM, 1986.
- MAŇÁK, J., Š. ŠVEC a V. ŠVEC. *Slovník pedagogické metodologie*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-7315-102-2.
- MATĚJČEK, Z. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-325-3.
- MIŠURCOVÁ, V., J. FIŠER a V. FIXL. *Hra a hračka v životě dítěte*. Praha: SPN, 1980.
- MIŠURCOVÁ, V. a M. SEVEROVÁ. *Děti, hry a umění*. Praha: ISV, 1997. ISBN 80-85866-18-8.
- NAKONEČNÝ, M. *Úvod do psychologie*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-0993-0.
- PÁVKOVÁ, J., B. HÁJEK, B. HOFBAUER, HRDLIČKOVÁ a A. PAVLÍKOVÁ. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- PRŮCHA, J., E. WALTEROVÁ a J. MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Vyd. 5. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-416-8.

SEVEROVÁ, M. *Hry v raném dětství. Studie o jejich vývoji a motivaci*. Praha: Academia, 1982.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, J. *Kompendium obecné a vývojové psychologie*. Ostrava: OU, 2004. ISBN 80-7042-364-1.

TRPIŠOVSKÁ, D. a M. VACÍNOVÁ. *Sociální psychologie (vybraná témata)*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007. ISBN 978-80-86723-30-3.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie. Dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

Nariadení vlády č. 19/2003 Sb.

www.sdruzenihracky.cz

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČOI	Česká obchodní inspekce
CE	zkratka pro Evropské společenství ("Communautés Européennes")
RP	Rodinní příslušníci
H	Hypotéza
OD	Obchodní dům
PC	(personal computer) počítač, počítačový
SŠ	Středoškolský
VOŠ	Vyšší odborná škola
Bc.	Bakalářský
VŠ	Vysokoškolský
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
MD	Mateřská dovolená
RD	Rodičovská dovolená
MČ	Marginální četnost
CČ	Celková četnost
zaměst.	Zaměstnanec
nezam.	Nezaměstnaný
pr. důch.	Pracující důchodce
nepr. důch.	Nepracující důchodce
zdr.	Zdravotní
Σ	Suma

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 – graf: statistika dotazníku</i>	41
<i>Obr. 2 – graf: rozdělení dle pohlaví</i>	42
<i>Obr. 3 – graf: rozdělení dle věkové kategorie</i>	43
<i>Obr. 4 – graf: rozdělení dle vzdělání</i>	44
<i>Obr. 5 – graf: rozdělení dle ekonomického postavení</i>	45
<i>Obr. 6 – graf: rozdělení dle vztahu k dítěti</i>	46
<i>Obr. 7 – graf: otázka č. 1</i>	47
<i>Obr. 8 – graf: otázka č. 2</i>	48
<i>Obr. 9 – graf: otázka č. 3</i>	49
<i>Obr. 10 – graf: volba hry X muži</i>	50
<i>Obr. 11 – graf: volba hry X ženy</i>	50
<i>Obr. 12 – graf: otázka č. 4</i>	51
<i>Obr. 13 - volba herního partnera dle ekonomického postavení</i>	52
<i>Obr. 14 - volba herního partnera dle ekonomického postavení</i>	53
<i>Obr. 15 - otázka č. 5</i>	54
<i>Obr. 16 – otázka č. 6</i>	55
<i>Obr. 17 – frekvence nákupu hraček z pohledu respondentů-rodíčů</i>	56
<i>Obr. 18 – frekvence nákupu hraček z pohledu respondentů-ostatních</i>	56
<i>Obr. 19 – graf: otázka 7</i>	58
<i>Obr. 20 – grafy pro jednotlivé příležitosti</i>	59
<i>Obr. 21 – otázka č. 9</i>	60
<i>Obr. 22 – graf: věk do 40 let X nákup přes internet</i>	61
<i>Obr. 23 – graf: věk nad 40 let X nákup přes internet</i>	62
<i>Obr. 24 – otázka č. 8</i>	63
<i>Obr. 25 – otázka č. 10</i>	65
<i>Obr. 26 – otázka č. 11</i>	66
<i>Obr. 27 – otázka č. 12</i>	67
<i>Obr. 28 – graf: otázka č. 13</i>	70

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 – statistika dotazníku</i>	41
<i>Tab. 2 – rozdělení dle pohlaví</i>	42
<i>Tab. 3 – rozdělení dle věkové kategorie</i>	42
<i>Tab. 4 – rozdělení dle vzdělání</i>	43
<i>Tab. 5 – rozdělení dle ekonomického postavení</i>	44
<i>Tab. 6 – rozdělení dle vztahu k dítěti</i>	45
<i>Tab. 7 – otázka č. 1</i>	46
<i>Tab. 8 – otázka č. 2</i>	48
<i>Tab. 9 – otázka č. 3</i>	48
<i>Tab. 10 – volba typu hry dle pohlaví respondentů</i>	49
<i>Tab. 11 – otázka č. 4</i>	51
<i>Tab. 12 – volba herního partnera dle ekonomického postavení</i>	52
<i>Tab. 13 – otázka č. 5</i>	53
<i>Tab. 14 – otázka č. 6</i>	54
<i>Tab. 15 – frekvence nákupu hraček</i>	56
<i>Tab. 16 – kontingenční tabulka</i>	57
<i>Tab. 17 – otázka č. 7</i>	58
<i>Tab. 18 – otázka č. 9</i>	60
<i>Tab. 19 – věk X nákup přes internet</i>	61
<i>Tab. 20 – otázka č. 8</i>	63
<i>Tab. 21 – otázka č. 10</i>	64
<i>Tab. 22 – otázka č. 11</i>	66
<i>Tab. 23 – otázka č. 12</i>	67
<i>Tab. 24 – kontingenční tabulka</i>	68
<i>Tab. 25 – otázka č. 13</i>	69

SEZNAM PŘÍLOH

- PI Dotazník
- PII Data získaná dotazníkem
- PIII Zpracování dat - čárkování

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Hry a hračky v předškolním věku

Dobrý den,

ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku. Jedná se o dotazník zaměřený na téma hry a hračky v předškolním věku. Jeho odpovědi jsou anonymní, odpovídejte, prosím, co nejupřímněji. Veškeré získané informace poslouží pouze jako podklady ke zpracování diplomové práce, nebudou poskytnuty k jinému využití dalším osobám.

Děkuji za Váš čas a ochotu.

Bc. Lucie Juřicová – studentka Sociální pedagogiky FHS UTB ve Zlíně.

Hrajete si s dítětem?

- ano
- ne

Pozorujete u dítěte tyto typy činnosti / hry? Do rámečku запиšte číslo odpovídající Vaší volbě. (1 = rozhodně ano; 2 = spíše ano; 3 = spíše ne; 4 = rozhodně ne; 5 = nevím)

---	1	2	3	4	5
hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lékaře, na obchod...)	☐	☐	☐	☐	☐
hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování	☐	☐	☐	☐	☐
hry pohybové	☐	☐	☐	☐	☐
hry s pravidly (např. různé stolní hry, ...)	☐	☐	☐	☐	☐

Který typ činnosti je nejčastější?

- hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
- hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
- hry pohybové
- hry s pravidly (např. různé stolní hry, ...)

S kým si dítě hraje nejčastěji?

- rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)
- sourozenec, kamarád (stejně nebo blízkého věku)
- samo

Kupujete dítěti hračky?

- ano
- ne

Jak často kupujete hračky?

- měsíčně
- 3 - 5x za rok
- 1 - 2x za rok
- jiný interval
- vůbec

Kupujete hračky k následujícím příležitostem? Do rámečku запиšte číslo odpovídající Vaší volbě. (1 = rozhodně ano; 2 = spíše ano; 3 = spíše ne; 4 = rozhodně ne; 5 = nevím)

---	1	2	3	4	5
narozeniny, jmeniny	☐	☐	☐	☐	☐
vánoce	☐	☐	☐	☐	☐
Den dětí, nebo jiné podobné mezinárodní dny a svátky	☐	☐	☐	☐	☐
jako odměna za nějaký čin	☐	☐	☐	☐	☐
žádná konkrétní příležitost, jen tak	☐	☐	☐	☐	☐

Jaké hračky kupujete? Do rámečku запиšte číslo odpovídající Vaší volbě. (1 = rozhodně ano; 2 = spíše ano; 3 = spíše ne; 4 = rozhodně ne; 5 = nevím)

---	1	2	3	4	5
auta, traktory, vláčky	☐	☐	☐	☐	☐
stolní hry – domino, pexeso, karty, mozaiky, skládačky, ...	☐	☐	☐	☐	☐
panenky, nebo vybavení pro panenku – oblečení, nádobíčko, postýlka, kočárek, pokojíček	☐	☐	☐	☐	☐
stavebnice	☐	☐	☐	☐	☐
plyšové hračky	☐	☐	☐	☐	☐
počítačové hry	☐	☐	☐	☐	☐
zbraně, vojáčky	☐	☐	☐	☐	☐
knihy	☐	☐	☐	☐	☐
pohybové hračky – míč, švihadlo, kuželky, tříkolka, koloběžka, kolo, ...	☐	☐	☐	☐	☐
křídly, barvy, modelína, ...	☐	☐	☐	☐	☐
hračky do písku	☐	☐	☐	☐	☐
hračky do vody	☐	☐	☐	☐	☐
zvukové hračky – bubínek, triangel, xylofon, ...	☐	☐	☐	☐	☐

Kde nakupujete hračky? Do rámečku запиšte číslo odpovídající Vaší volbě. (1 = rozhodně ano; 2 = spíše ano; 3 = spíše ne; 4 = rozhodně ne; 5 = nevím)

---	1	2	3	4	5
specializovaná prodejna hraček	☐	☐	☐	☐	☐
obchodní domy, supermarkety, hypermarkety	☐	☐	☐	☐	☐
benzínová pumpa	☐	☐	☐	☐	☐
tržnice	☐	☐	☐	☐	☐
přes internet (e-shopy, aukro.cz, mimiaukce.cz, mimibazar.cz, apod.)	☐	☐	☐	☐	☐

Jak moc jsou pro Vás při výběru hračky rozhodující daná kritéria? Do rámečku запиšte číslo odpovídající Vaší volbě. (1 = rozhodně ano; 2 = spíše ano; 3 = spíše ne; 4 = rozhodně ne; 5 = nevím)

---	1	2	3	4	5
cena	☐	☐	☐	☐	☐
kvalita, materiál	☐	☐	☐	☐	☐
bezpečnost, zdravotní nezávadnost	☐	☐	☐	☐	☐
design, barvy	☐	☐	☐	☐	☐
doporučený věk	☐	☐	☐	☐	☐
přání dítěte	☐	☐	☐	☐	☐
variabilita využití, multifunkčnost	☐	☐	☐	☐	☐
reklama	☐	☐	☐	☐	☐

Které kritérium je pro Vás nejdůležitější?

- cena
- kvalita, materiál
- bezpečnost, zdravotní nezávadnost
- design, barvy
- doporučený věk

- přání dítěte
- variabilita využití, multifunkčnost
- reklama

Jste spokojeni s nabídkou hraček na našem trhu?

- rozhodně ano
- spíše ano
- spíše ne
- rozhodně ne
- nevím

Považujete hračky na našem trhu za

- spíše drahé
- průměrné
- spíše levné
- nevím

Jste

- žena
- muž

Do jaké věkové kategorie patříte?

- méně než 20
- 20 - 30 let
- 31 - 40 let
- 41 - 50 let
- více než 50 let

Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

- základní
- středoškolské s výučním listem
- středoškolské s maturitou
- vyšší odborné nebo bakalářské
- úplné vysokoškolské

Jaké je Vaše ekonomické postavení?

- student/ka
- zaměstnanec
- OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)
- v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené
- nezaměstnaný/á
- pracující důchodce
- nepracující důchodce

Jaký je Váš vztah k dítěti?

- rodič
- prarodič
- sourozenec
- jiný příbuzenský vztah
- žádný příbuzenský vztah

PŘÍLOHA P II: DATA ZÍSKANÁ DOTAZNÍKEM

#	Ot1	Ot2-1	Ot2-2	Ot2-3	Ot2-4	Ot3
1	ano	1	1	2	4	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
2	ano	1	1	3	4	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
3	ano	1	1	1	2	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
4	ano	1	1	3	4	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
5	ano	2	1	2	3	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
6	ano	1	1	1	1	hry pohybové
7	ano	3	2	1	4	hry pohybové
8	ano	3	2	1	3	hry pohybové
9	ano	1	1	1	1	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
10	ano	1	1	1	2	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
11	ano	1	1	1	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
12	ano	3	1	2	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
13	ano	2	1	3	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
14	ano	1	1	2	1	hry s pravidly (např. různé stolní hry, ...)
15	ano	1	1	1	1	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
16	ano	1	1	1	1	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
17	ano	2	1	2	1	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
18	ne	5	2	2	5	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
20	ano	1	1	1	4	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
21	ano	2	2	1	3	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
22	ano	1	1	2	5	hry pohybové
23	ano	1	1	1	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
24	ano	2	4	1	4	hry pohybové
25	ano	2	1	2	3	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
26	ano	1	1	1	2	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
27	ano	2	1	1	2	hry pohybové
28	ano	1	2	1	3	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
29	ano	2	4	1	1	hry pohybové
30	ano	1	1	1	1	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
31	ano	1	1	1	3	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
32	ne	2	2	5	5	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
33	ano	1	1	1	1	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
34	ano	1	1	1	1	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
35	ano	1	1	1	1	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
36	ano	1	3	1	4	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
37	ano	2	1	2	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
38	ano	1	1	1	3	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
39	ano	1	1	1	3	hry pohybové
40	ano	1	1	2	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
41	ano	4	1	2	3	hry pohybové
42	ano	1	1	1	2	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
43	ano	4	1	2	3	hry pohybové
44	ano	1	1	1	3	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
45	ano	1	1	1	1	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
46	ano	1	1	1	1	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
47	ano	4	1	2	3	hry pohybové
48	ano	1	1	1	1	hry s pravidly (např. různé stolní hry, ...)
49	ano	1	1	1	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
50	ano	1	1	1	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
51	ano	2	1	1	3	hry pohybové
52	ano	2	2	2	5	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
53	ano	1	1	1	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
54	ano	1	2	3	2	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
55	ne	2	1	2	3	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
56	ano	2	2	1	1	hry pohybové
57	ano	2	1	2	1	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
58	ano	1	1	2	2	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
59	ano	1	2	1	4	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
60	ano	1	1	1	1	hry pohybové
61	ano	1	1	2	1	hry s pravidly (např. různé stolní hry, ...)
62	ano	2	1	4	3	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
63	ano	1	2	2	2	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
64	ano	1	1	1	1	hry pohybové
65	ano	2	1	1	3	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
66	ano	2	1	2	5	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
67	ne	1	1	1	2	hry úlohové – napodobují činnosti a děje ze svého okolí (na maminku, na lék
68	ne	2	2	2	5	hry konstruktivní – hry se stavebnicemi, modelování, kreslení, vystřihování
69	ano	1	2	1	2	hry pohybové
70	ano	3	1	1	4	hry pohybové

Ot4	Ot5	Ot6	Ot7-1	Ot7-2	Ot7-3	Ot7-4	Ot7-5	Ot8-1	Ot8-2	Ot8-3
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	1 - 2x za rok	1	1	4	4	3	1	3	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	4	4	1	3	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	2	3	3	2	1
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	3	3	1	2	3
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	měsíčně	1	1	4	4	1	1	2	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	2	3	1	1	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	2	3	2	2	1	2	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	2	3	2	2	1	2	4
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	měsíčně	1	1	3	2	2	2	1	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	1	3	2	1	1
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	3	2	2	1	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	2	2	2	2	2	2	2	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	3	3	3	2	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	3	3	1	1	1	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	3	3	1	2	2	2
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	měsíčně	1	1	2	1	1	1	1	4
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	3	3	1	1	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	1 - 2x za rok	1	1	4	4	4	4	4	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	2	3	2	3	4
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	1 - 2x za rok	2	2	3	4	4	3	3	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	1	2	2	2	2	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	1	2	1	1	2	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	1 - 2x za rok	1	1	4	4	4	4	4	2
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	4	3	3	1	3	2
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	3	3	4	1	2
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	3	2	1	1	2	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	3	4	4	1	2	4
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	2	1	4	3	4	2	1	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	3	3	4	1	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	3	3	1	2	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	1 - 2x za rok	1	1	4	4	4	4	2	2
samo	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	2	3	1	1	2
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	1	2	5	1	2	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	1 - 2x za rok	1	2	4	4	5	4	1	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	2	2	3	4	1	1	1	4
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	1 - 2x za rok	1	1	2	2	4	1	1	2
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	4	4	1	1	2	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	4	4	1	1	2	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	jiný interval	1	1	3	2	2	1	2	3
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	2	3	2	3	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	3	4	4	1	2
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	2	3	2	3	3
samo	ano	1 - 2x za rok	1	1	2	3	3	1	2	3
samo	ano	3 - 5x za rok	1	1	1	2	5	1	2	3
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	1 - 2x za rok	1	2	4	4	5	4	1	3
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	2	3	2	3	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	1	1	3	1	1	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	1 - 2x za rok	1	1	3	2	3	1	1	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	1 - 2x za rok	1	1	3	2	3	1	1	4
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	jiný interval	1	1	2	3	3	2	2	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	2	2	3	2	2	2
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	4	2	3	1	1	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	3	2	1	2	4
samo	ano	1 - 2x za rok	1	1	4	3	4	4	3	2
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	2	2	2	2	2
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	2	3	2	1	4
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	jiný interval	1	1	3	2	2	1	2	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	4	3	3	1	2	4
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	2	3	4	1	2
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	3 - 5x za rok	1	1	1	1	3	1	1	3
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	3	2	3	1	2	3
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	jiný interval	1	1	3	4	3	4	2	1
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	2	2	1	2	2	2	1	1
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	měsíčně	1	1	2	2	2	4	3	2
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	3 - 5x za rok	1	1	2	3	3	5	1	4
samo	ano	měsíčně	1	1	1	2	1	3	1	2
samo	ne	vůbec	5	5	5	5	5	5	5	5
sourozenec, kamarád (stejného nebo blízkého věku)	ano	měsíčně	1	1	2	3	2	3	2	2
rodiče, prarodiče (případně jiný dospělý)	ano	jiný interval	1	1	4	4	1	1	3	3

Ot8-4	Ot8-5	Ot8-6	Ot8-7	Ot8-8	Ot8-9	Ot8-10	Ot8-11	Ot8-12	Ot8-13	Ot9-1	Ot9-2	Ot9-3	Ot9-4	Ot9-5	Ot10-1	Ot10-2	Ot10-3
1	3	4	4	2	1	1	1	2	1	1	3	4	4	1	1	1	1
1	2	4	4	3	1	1	4	4	4	3	1	4	4	4	2	1	1
1	2	4	4	2	1	1	1	1	1	1	2	5	4	2	2	1	1
1	3	3	3	4	1	1	4	4	2	1	1	4	3	4	2	1	1
1	4	4	4	3	2	3	1	1	2	1	4	4	3	1	3	3	3
1	1	3	4	2	1	1	1	2	2	1	1	3	4	4	2	1	1
2	2	4	3	2	2	3	1	1	2	2	2	4	4	2	3	1	1
2	2	3	4	3	2	3	1	1	2	2	2	4	4	2	3	1	1
1	1	3	4	3	2	2	1	2	3	1	2	4	4	4	1	1	1
2	1	3	4	2	1	1	1	1	2	1	1	4	4	2	1	1	1
2	1	3	4	1	1	1	1	1	2	1	1	4	4	2	1	1	1
1	2	4	4	2	2	3	3	3	3	2	2	4	4	3	2	1	1
1	2	4	4	1	2	3	2	3	3	1	2	4	4	3	2	1	1
1	2	3	4	2	1	1	1	3	1	1	3	4	4	2	1	1	1
2	3	3	4	3	1	1	3	3	2	1	3	4	4	3	2	1	1
1	1	3	3	2	1	1	1	1	1	1	1	4	4	4	1	1	1
1	2	3	3	3	1	1	1	1	3	2	2	4	4	2	1	2	2
3	1	4	4	2	1	3	3	2	3	1	4	4	4	4	2	1	1
3	4	4	3	1	1	2	2	2	2	3	2	4	4	3	2	1	1
3	4	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	4	4	1	2	2	1
3	1	5	4	5	1	2	1	1	1	1	1	4	4	2	4	1	1
1	3	2	2	2	1	2	2	2	3	2	2	3	3	2	3	2	1
4	2	4	4	1	1	1	1	1	2	2	1	4	4	2	1	1	1
2	3	4	4	2	1	2	2	3	2	1	2	4	4	2	2	1	1
2	4	4	3	1	2	1	2	2	3	1	3	4	4	3	2	1	1
2	2	2	3	1	2	3	2	2	2	2	2	3	4	1	2	1	1
1	2	3	3	2	1	5	3	3	2	1	3	4	4	2	2	1	1
1	4	4	4	3	1	1	1	2	3	1	2	4	4	3	1	1	1
1	2	3	4	1	2	1	2	2	2	1	2	4	4	1	2	1	1
2	4	4	4	2	1	1	1	1	1	1	1	4	4	2	2	1	1
2	2	4	4	3	4	4	4	4	4	1	3	3	3	2	1	2	2
2	3	4	4	2	1	1	1	1	2	1	1	4	4	3	2	1	1
1	3	4	4	3	1	2	2	2	3	2	2	4	2	3	2	1	1
4	4	4	4	2	2	1	2	4	2	1	2	4	4	4	4	1	1
1	2	5	5	2	1	1	1	2	3	1	3	3	4	2	3	1	1
2	4	4	4	2	2	2	2	3	3	1	2	4	4	3	2	1	1
1	4	4	3	1	2	1	1	2	1	1	3	4	3	1	1	1	1
1	4	5	5	2	2	1	1	2	1	1	3	4	3	1	1	1	1
1	3	3	5	1	2	2	2	3	3	1	2	4	4	1	1	1	1
2	1	4	4	2	1	1	3	2	1	3	2	4	2	4	1	2	1
2	4	3	4	1	2	1	2	3	1	3	4	4	4	3	2	1	1
2	1	3	3	5	1	1	3	2	1	3	2	4	2	4	1	2	1
2	4	4	3	2	1	1	1	1	1	1	1	4	4	2	2	1	1
1	3	3	3	2	1	2	2	2	3	2	2	4	2	3	2	1	1
4	4	4	4	4	2	1	2	4	2	1	2	4	4	4	4	1	1
2	1	4	5	1	1	1	3	2	1	3	2	4	2	4	1	2	1
1	2	4	3	1	1	1	1	2	2	1	1	3	4	1	1	1	1
2	4	5	4	1	1	2	2	2	2	1	3	4	4	2	2	1	1
2	4	3	2	1	1	2	2	2	2	1	3	4	4	2	2	1	1
2	4	5	5	1	2	2	4	4	4	2	2	4	4	2	2	2	1
3	2	3	3	2	2	1	2	2	1	1	2	4	2	2	1	1	1
1	2	3	4	2	2	1	1	2	2	1	2	4	4	4	2	1	1
1	2	3	3	3	3	3	3	2	3	4	1	2	4	3	1	2	2
1	1	4	4	1	4	4	3	3	2	2	2	4	3	4	2	2	2
1	3	3	4	2	1	2	3	2	2	2	1	3	3	2	2	1	1
2	3	3	2	2	2	2	2	3	3	2	2	4	2	3	1	1	1
1	3	4	3	2	2	2	2	3	3	1	2	4	4	1	1	1	1
2	1	4	4	3	3	3	3	3	4	1	1	4	4	2	3	1	1
2	3	4	4	1	1	1	1	1	2	1	1	4	4	3	2	1	1
1	1	3	3	1	2	1	1	1	1	1	2	3	3	1	1	1	1
1	3	3	3	2	2	2	2	2	3	3	2	4	4	3	1	1	1
2	2	5	4	2	2	2	2	2	3	3	2	4	3	2	1	2	2
2	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	2	3	4	3	4	1	1
2	1	4	4	4	3	3	2	1	3	2	3	4	4	1	2	1	1
1	3	3	5	2	1	1	1	1	2	1	1	4	4	4	2	1	1
2	1	3	3	1	2	2	2	1	2	2	3	4	4	1	1	2	1
5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	2	3	2
2	3	4	4	1	1	1	3	3	3	1	1	3	4	3	2	2	1
1	1	3	3	2	1	1	1	1	1	1	2	4	4	2	1	1	1

Ot10-4	Ot10-5	Ot10-6	Ot10-7	Ot10-8	Ot11	Ot12	Ot13	Ot14	Ot15	
2	3	2	1	4	kvalita, materiál	rozhodně ano	průměrné	muž	31 - 40 let	
3	3	2	3	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	rozhodně ano	spíše drahé	žena	více než 50 let	
1	1	2	2	4	kvalita, materiál	rozhodně ano	spíše drahé	žena	41 - 50 let	
3	4	2	3	3	kvalita, materiál	rozhodně ano	spíše drahé	muž	více než 50 let	
3	2	1	1	1	1	prání dítěte	rozhodně ano	nevím	žena	41 - 50 let
3	1	1	1	3	doporučený věk	spíše ano	průměrné	muž	více než 50 let	
3	2	2	3	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	žena	20 - 30 let	
3	2	2	3	4	kvalita, materiál	spíše ano	průměrné	žena	20 - 30 let	
2	1	2	1	4	cena	spíše ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
2	1	2	2	3	doporučený věk	spíše ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
2	1	2	2	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
1	2	2	2	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	muž	41 - 50 let	
1	3	2	1	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	41 - 50 let	
2	2	2	2	4	cena	spíše ano	spíše drahé	muž	31 - 40 let	
3	2	2	1	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	1	1	1	4	prání dítěte	rozhodně ano	průměrné	žena	41 - 50 let	
2	2	1	2	3	cena	spíše ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
2	2	2	3	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	muž	více než 50 let	
2	3	2	2	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	muž	31 - 40 let	
2	1	2	1	2	prání dítěte	spíše ano	průměrné	žena	20 - 30 let	
2	1	1	1	4	prání dítěte	rozhodně ano	průměrné	muž	20 - 30 let	
3	2	1	2	4	prání dítěte	spíše ano	nevím	muž	20 - 30 let	
2	2	2	2	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	20 - 30 let	
3	3	2	2	4	kvalita, materiál	rozhodně ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
2	3	1	1	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	nevím	žena	20 - 30 let	
3	2	2	3	3	prání dítěte	rozhodně ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	1	2	1	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	20 - 30 let	
1	1	1	1	4	cena	spíše ne	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	2	2	2	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	rozhodně ano	průměrné	muž	31 - 40 let	
2	2	2	2	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	rozhodně ano	průměrné	muž	31 - 40 let	
3	2	2	3	4	cena	nevím	průměrné	žena	méně než 20	
1	2	1	1	2	kvalita, materiál	rozhodně ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
3	2	2	2	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	žena	20 - 30 let	
3	2	2	2	4	kvalita, materiál	spíše ano	průměrné	žena	20 - 30 let	
2	1	2	1	4	kvalita, materiál	rozhodně ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	2	2	2	2	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	rozhodně ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
3	3	2	1	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ne	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
3	3	2	1	4	cena	spíše ne	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
1	4	2	3	4	kvalita, materiál	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
1	3	1	2	3	prání dítěte	spíše ano	spíše drahé	žena	20 - 30 let	
2	3	1	1	4	prání dítěte	spíše ano	nevím	žena	20 - 30 let	
1	3	1	2	3	prání dítěte	spíše ano	spíše drahé	žena	20 - 30 let	
2	2	2	2	4	doporučený věk	rozhodně ano	průměrné	muž	31 - 40 let	
3	2	2	2	3	kvalita, materiál	spíše ano	průměrné	žena	20 - 30 let	
3	2	2	2	4	kvalita, materiál	spíše ano	průměrné	muž	20 - 30 let	
1	3	1	2	3	prání dítěte	spíše ano	spíše drahé	žena	20 - 30 let	
1	1	1	1	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	rozhodně ano	spíše drahé	muž	31 - 40 let	
2	3	2	1	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	3	2	1	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	3	2	2	2	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
3	1	2	2	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	nevím	průměrné	žena	méně než 20	
3	1	1	1	3	cena	spíše ano	nevím	žena	41 - 50 let	
4	3	2	4	3	cena	spíše ano	průměrné	muž	31 - 40 let	
4	3	1	4	4	prání dítěte	spíše ne	spíše drahé	žena	20 - 30 let	
2	1	1	1	3	cena	spíše ano	průměrné	muž	31 - 40 let	
2	1	2	2	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
1	4	2	3	4	kvalita, materiál	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	2	1	2	4	prání dítěte	spíše ano	nevím	žena	20 - 30 let	
1	2	1	1	2	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	rozhodně ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
3	2	1	1	3	prání dítěte	rozhodně ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
1	2	1	1	4	cena	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	2	2	2	3	cena	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	4	2	2	2	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	žena	20 - 30 let	
2	2	3	2	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
2	2	2	3	4	kvalita, materiál	spíše ano	spíše drahé	muž	31 - 40 let	
2	2	2	3	4	cena	rozhodně ano	spíše drahé	žena	31 - 40 let	
4	4	1	4	3	prání dítěte	nevím	nevím	muž	méně než 20	
3	2	2	2	3	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	spíše ano	průměrné	žena	31 - 40 let	
1	1	1	1	4	bezpečnost, zdravotní nezávadnost	rozhodně ano	spíše drahé	muž	31 - 40 let	

Ot16	Ot17	Ot18
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	prarodič
základní	zaměstnanec	prarodič
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	prarodič
středoškolské s maturitou	OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)	rodič
středoškolské s maturitou	OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)	prarodič
středoškolské s výučním listem	student/ka	rodič
středoškolské s výučním listem	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	žádný příbuzenský vztah
středoškolské s výučním listem	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s výučním listem	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	prarodič
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	rodič
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	prarodič
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	rodič
vyšší odborné nebo bakalářské	zaměstnanec	sourozenec
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	jiný příbuzenský vztah
vyšší odborné nebo bakalářské	zaměstnanec	jiný příbuzenský vztah
úplné vysokoškolské	OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)	jiný příbuzenský vztah
úplné vysokoškolské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
vyšší odborné nebo bakalářské	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	rodič
vyšší odborné nebo bakalářské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
úplné vysokoškolské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s maturitou	student/ka	sourozenec
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
vyšší odborné nebo bakalářské	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s maturitou	OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)	rodič
středoškolské s maturitou	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
úplné vysokoškolské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s maturitou	student/ka	žádný příbuzenský vztah
vyšší odborné nebo bakalářské	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	student/ka	sourozenec
úplné vysokoškolské	OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)	rodič
středoškolské s maturitou	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
vyšší odborné nebo bakalářské	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	student/ka	jiný příbuzenský vztah
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	rodič
úplné vysokoškolské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
úplné vysokoškolské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	rodič
středoškolské s výučním listem	nezaměstnaný/á	jiný příbuzenský vztah
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
úplné vysokoškolské	OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)	rodič
středoškolské s maturitou	nezaměstnaný/á	rodič
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
úplné vysokoškolské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	jiný příbuzenský vztah
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
úplné vysokoškolské	zaměstnanec	rodič
středoškolské s výučním listem	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
vyšší odborné nebo bakalářské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
vyšší odborné nebo bakalářské	v domácnosti, na mateřské/rodičovské dovolené	rodič
středoškolské s výučním listem	nezaměstnaný/á	sourozenec
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič
středoškolské s maturitou	zaměstnanec	rodič

PŘÍLOHA P III: ZPRACOVÁNÍ DAT – ČÁRKOVÁNÍ

OTÁZKA 1

ANO	64
NE	5

69

OTÁZKA 2

	1	2	3	4	5
ÚLOH.	42	19	4	3	+ 1
KONSTR.	52	13	+ 1	2	
POHYB.	42	21	4	+ 1	+ 1
S PRAV.	19	19	16	9	6

69

69

69

69

OTÁZKA 3

ÚLOH.	22
KONSTR.	27
POHYB.	17
S PRAV.	3

69

OTÁZKA 4

RODIČ, PRAR.	39
SOUR., KAM.	24
SAMO	6

69

OTÁZKA 5

ANO	68
NE	1

69

OTÁZKA 6

MĚSÍČNĚ	15
3-5X/ROK	36
1-2X/ROK	12
JINÝ	5
VŮBEC	+ 1

69

OTÁZKA 7

	1	2	3	4	5	
NAROZ.,JM.	 63	 5			+ 1	69
VÁNOCE	 60	 8			+ 1	69
MDD+	 8	 19	 26	 10	+ 1	69
ODMĚNA	 4	 30	 19	 15	+ 1	69
JEN TAK	 11	 13	 30	 10	 5	69

OTÁZKA 8

	1	2	3	4	5	
AUTA	 13	 16	 5	 12	2	69
STOLNÍ HRY	 26	 29	 11	2	+ 1	69
PANENKA	 14	 15	 19	 + 20	+ 1	69
STAVEBNICE	 32	 28	 5	3	+ 1	69
PLYŠOVÉ	 16	 19	 17	 16	+ 1	69
POČÍTAČOVÉ	+ 1	2	 28	 32	 6	69
ZBRANĚ	+ 1	3	 21	 38	 6	69
KNIHY	 22	 30	 11	3	3	69
POHYBOVÉ	 38	 25	3	2	+ 1	69
KŘÍDY	 36	 19	 10	2	2	69
DO PÍSKU	 29	 24	 11	4	+ 1	69
DO VODY	 21	 27	 14	6	+ 1	69
ZVUKOVÉ	 17	 26	 20	5	+ 1	69

OTÁZKA 9

	1	2	3	4	5	
SPECIALIZ.	15 	16	7		+ 1	69
OBCH.DŮM	17 	35	14	2	+ 1	69
BENZÍN.			10	52	+ 2	69
TRŽNICE		7	11	30	+ 1	69
INTERNET	13	24	17	14	+ 1	69

OTÁZKA 10

	1	2	3	4	5	
CENA	26 	33	6	4		69
KVALITA	33 	14	2			69
BEZPEČNOST	62 	6	+ 1			69
DESIGN	14 	31	21	3		69
VĚK	17 	30	17	5		69
PŘÁNÍ DĚTÍ	23 	35	+ 1			69
VARIABILITA	26 	29	11	3		69
REKLAMA	+ 1	6	26	36		69

OTÁZKA 11

CENA	12	
KVALITA	13	
BEZPEČNOST	27	
DESIGN		
VĚK	3	
PŘÁNÍ DĚTÍ	14	
VARIABILITA		
REKLAMA		

OTÁZKA 12

ROZHODNĚ ANO	20
SPÍŠE ANO	42
SPÍŠE NE	4
ROZHODNĚ NE	
NEVÍM	3

69

OTÁZKA 13

SPÍŠE DRAHÉ	31
PRŮMĚRNÉ	31
SPÍŠE LEVNÉ	
NEVÍM	7

69

OTÁZKA 14

ŽENA	50
MUŽ	19

69

OTÁZKA 15

MĚNĚ NEŽ 20	3
20-30	19
31-40	37
41-50	6
VÍCE NEŽ 50	4

69

OTÁZKA 16

ZŠ	1 1
SŠ VYUČEN	15
SŠ MATURITA	27
VOŠ, BC.	9
VŠ	17

69

OTÁZKA 17

STUDENT	5
ZAĚSTNANEC	35
OSVČ	6
MD/RD	20
NEZAMĚŠT.	3
PRAC.DŮCH.	
NEPRAC.DŮCH.	

69

